

**AYDIN YÖRESİNE AİT 9/4'LÜK
ZEYBEKLERDE YÖRESEL ve TRT RİTİM
SAZ İCRALARININ KARŞILAŞTIRILMASI**

Mehmet Ali TÜRK

**Yüksek Lisans Tezi
Müzik Bilimleri Anasanat Dalı
Yrd.Doç.Dr. Serhat YENER**

2012

Her Hakkı Saklıdır

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜZİK BİLİMLERİ ANASANAT DALI

Mehmet Ali TÜRK

**“AYDIN YÖRESİNE AİT 9/4’LÜK ZEYBEKLERDE YÖRESEL ve TRT RİTİM
SAZ İCRALARININ KARŞILAŞTIRILMASI”**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ YÖNETİCİSİ
Yrd. Doç. Dr. Serhat YENER

ERZURUM - 2012

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TEZ BEYAN FORMU

28/05/2012

SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

BİLDİRİM

Atatürk Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğine göre hazırlamış olduğum "*Aydın Yöresine Ait 9/4'lük Zeybeklerde Yöresel ve TRT Ritim Saz İcralarının Karşılaştırılması*" adlı tezin/~~raporun~~ tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin/~~raporumun~~ kağıt ve elektronik kopyalarının Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

Lisansüstü Eğitim-Öğretim yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

- ☒ Tezimin/~~Raporumun~~ tamamı her yerden erişime açılabilir.
- ☐ Tezim/~~Raporum~~ sadece Atatürk Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.
- ☐ Tezimin/~~Raporumun~~ yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/~~raporumun~~ tamamı her yerden erişime açılabilir.

28/05/2012

Mehmet Ali TÜRK

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TEZ KABUL TUTANAĞI

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Y. Doç. Dr. Serhat YANER..... danışmanlığında, Mehmet Ali TIRK..... tarafından hazırlanan bu çalışma 23. / 03. / 2012 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından. Murat Dikmen..... Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Doç. Dr. Levent ŞENGÜL İmza:

Jüri Üyesi : Y. Doç. Dr. Serhat YANER İmza:

Jüri Üyesi : Y. Doç. Dr. Çiğdem AKIN İmza:

Yukarıdaki imzalar adı geçen öğretim üyelerine aittir. / /

Prof. Dr. Mustafa YILDIRIM
Enstitü Müdürü

İÇİNDEKİLER

ÖZET	III
ABSTRACT	IV
KISALTMALAR DİZİNİ.....	V
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	VI
ÖNSÖZ.....	VII
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

PROBLEMDURUMU

1.1. AYDIN İLİNİN TARİHÇESİ ve COĞRAFİ KONUMU.....	3
1.2. ZEYBEK	4
1.2.1. Zeybek Kelimesi.....	4
1.2.2. Efe, Zeybek, Kızan.....	4
1.2.3. Zeybek Oynanan Yöreler	5
1.2.4. Aydın Yöresi Zeybek Oyunları	5
1.3. RİTİM	8
1.3.1. Düzüm	9
1.3.2. Usûl.....	9
1.3.3. Usûl Rakamları	9
1.3.4. Ritim Nota Yazısı.....	10
1.3.5. Türk Müziği Usûleri	11
1.4. ZEYBEKLERDE RİTİM	12
1.5. TRT KURUMU.....	13
1.5.1. TRT Türk Halk Müziği İcralarında Kullanılan Enstrumanlar.....	14
1.6. ARAŞTIRMANIN AMACI	15
1.7. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ	15
1.8. VARSAYIMLAR.....	15
1.9. SINIRLILIKLAR	15
1.10. TANIMLAR	16

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM

2.1. ARAŞTIRMA MODELİ	17
2.2. EVREN – ÖRNEKLEM.....	17
2.3. VERİLERİN TOPLANMASI	17
2.4. TOPLANAN VERİLERİN ANALİZİ	18

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR ve YORUM

3.1. HARMANDALI ZEYBEĞİNİN YÖRESEL ve TRT İCRALARININ KARŞILATIRILMASI	34
3.1.1. Harmandalı Zeybeği (Yöresel İcra).....	34
3.1.2. Harmandalı Zeybeği (TRT İcrası).....	45
3.1.3. Harmandalı Zeybeğinin Yöresel ve TRT İcralarının Karşılaştırılması .	59
3.2. KERİMOĞLU ZEYBEĞİNİN YÖRESEL ve TRT İCRALARININ KARŞILAŞTIRILMASI	60
3.2.1. Kerimoğlu Zeybeği(Yöresel İcra)	60
3.2.2. Kerimoğlu Zeybeği (TRT İcrası)	70
3.2.3. Kerimoğlu Zeybeğinin Yöresel ve TRT İcralarının Karşılaştırılması ...	80
3.3. YENİ TAVAS ZEYBEĞİNİN YÖRESEL ve TRT İCRALARININ KARŞILAŞTIRILMASI	82
3.3.1. Yeni Tavas Zeybeği (Yöresel İcra)	82
3.3.2. Yeni Tavas Zeybeği (TRT İcrası)	90
3.3.3. Yeni Tavas Zeybeğinin Yöresel ve TRT İcralarının Karşılaştırılması...	95
3.4. GENEL DEĞERLENDİRME	97
SONUÇ ve ÖNERİLER.....	101
KAYNAKÇA.....	103
ÖZGEÇMİŞ	105

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**AYDIN YÖRESİNE AİT 9/4'LÜK ZEYBEKLERDE YÖRESEL ve TRT RİTİM
SAZ İCRALARININ KARŞILAŞTIRILMASI**

Mehmet Ali TÜRK

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Serhat YENER

2012- Sayfa:105+VII

Jüri: Yrd. Doç. Dr. Serhat YENER (Danışman)

Doç. Dr. Cengiz ŞENGÜL

Yrd. Doç. Dr. Cahit AKSU

Bu çalışma, Halk Oyunları kültürümüzün önemli unsurlarından olan Zeybek müziklerinin, ritim saz icraları konusunda yöresel icralar ile TRT icralarının benzer ve farklı yönlerinin belirlenmesi amacıyla, betimsel araştırma yöntemlerinden “Tarama” modeli kullanılarak ele alınmıştır. İlgili Alanyazın’ın verileri ile problem açık bir biçimde ortaya konulduktan sonra alan araştırması kapsamında bölgeye gidilerek yörenin en tanınmış mahalli sanatçılarıyla görüşülmüş ve bu sanatçıların icraları video kamera vasıtasıyla kayıt altına alınmıştır. Daha sonrasında TRT Ankara Radyosuna gidilerek konuyla ilgili ses kayıtlarına ulaşılmıştır. Ardından elden edilen video ve ses kayıtları dinleme yöntemiyle notaya aktarılmıştır. Notaya aktarım işleminin ardından incelenen eserlerin ritim saz icralarında kullanılan ritim kalıpları belirlenmiş ve her bir ritim kalıbına bir numara verilmiştir. Her iki icranında tartımsal ve düzümsel açıdan analizleri yapıldıktan sonra karşılaştırmalar yapılmıştır. Düzümlerdeki kümelenmelerden elde edilen sayısal verilere göre ideal ölçü yapısına ulaşılmaya çalışılmıştır. Çalışma neticesinde yöresel icralar ile TRT icraları arasındaki benzer ve farklı yönler ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler: Zeybek, Ritim Saz, Yöresel İcra, TRT İcrası

ABSTRACT

MASTER THESIS

**THE COMPARISON OF LOCAL AND TRT RHYTHM INSTRUMENT
PERFORMANCES IN 9/4 ZEYBEK MUSIC THAT BELONGS TO AYDIN
REGION**

Mehmet Ali TÜRK

Advisor: Assist. Prof. Dr. Serhat YENER

2012-Pages: 105+VII

Jury: Assist. Prof. Dr. Serhat YENER (Advisor)

Assoc.Prof.Dr. Cengiz ŐENGL

Assist. Prof. Dr. Cahit AKSU

This work is taken up by using the "searching" model - which is a descriptive searching way- for the purpose of determining same and different aspects of "Zeybek" tunes with local performances and TRT performances about rhythm instrument that is an important component of our folk dance culture. With the relevant branch literature data's, the problem is clearly brought up and then for the purpose of field work; gone to the area, interviewed with the famous local musician and their performances are recorded by a video camera. After that, gone to the radio station of "TRT Ankara" and reached to the related recordings. Then, notes in these video and voice recordings, are noted down by using listening method. After the noting down the notes of the tunes, rhythm forms of examined works, that used into rhythm instrument performances, were determined and each rhythm form is numbered. After both performances rhythmically and internal rhythmically analyzed, they're both compared. According to numeric findings, which are get by clumping in the internal rhythm, ideal rhythm structure is tried to be get. Eventually, similarities and differences between local performances and TRT performances, are presented in this work.

Key Words: Zeybek, Rhythm Instrument, Local Performans, TRT Performans

KISALTMALAR DİZİNİ

GTSM	: Geleneksel Türk Sanat Müziği
GTHM	: Geleneksel Türk Halk Müziği
TRT	: Türkiye Radyo Televizyon Kurumu
Trk	: Tıp Ritim Kalıbı

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1.1. <i>Aydın İli Haritası</i>	3
Şekil 1.2. <i>Türk Halk Oyunları Yörelere Haritası</i>	5
Şekil 1.3. <i>Türk Müziği Ritim Nota Yazısı Örneği</i>	10
Şekil 1.4. <i>Bortan OLDAÇ Ritim Nota Yazısı</i>	10
Şekil 1.5. <i>Mehmet Kürşad TÜRKEY' in Ritim Nota Yazısı</i>	11
Şekil 3.1. <i>Harmandalı Zeybeği Ritim Saz İcraları</i>	21
Şekil 3.2. <i>Kerimoğlu Zeybeği Ritim Saz İcraları</i>	24
Şekil 3.3. <i>Yeni Tavas Zeybeği Ritim Saz İcraları</i>	26
Şekil 3.4. <i>Harmandalı Zeybeği Yöresel İcrası</i>	35
Şekil 3.5. <i>Harmandalı Zeybeği Yöresel İcra Tartımsal Boyut Grafiği</i>	39
Şekil 3.6. <i>Harmandalı Zeybeği Yöresel İcra Düğümsel Boyut Grafiği</i>	43
Şekil 3.7. <i>Harmandalı Zeybeği TRT İcrası</i>	45
Şekil 3.8. <i>Harmandalı Zeybeği TRT İcrası Tartımsal Boyut Grafiği</i>	51
Şekil 3.9. <i>Harmandalı Zeybeği TRT İcrası Düğümsel Boyut Grafiği</i>	58
Şekil 3.10. <i>Kerimoğlu Zeybeği Yöresel İcrası</i>	61
Şekil 3.11. <i>Kerimoğlu Zeybeği Yöresel İcra Tartımsal Boyut Grafiği</i>	65
Şekil 3.12. <i>Kerimoğlu Zeybeği Yöresel İcra Düğümsel Boyut Grafiği</i>	69
Şekil 3.13. <i>Kerimoğlu Zeybeği TRT İcrası</i>	70
Şekil 3.14. <i>Kerimoğlu Zeybeği TRT İcrası Tartımsal Boyut Grafiği</i>	74
Şekil 3.15. <i>Kerimoğlu Zeybeği TRT İcrası Düğümsel Boyut Grafiği</i>	79
Şekil 3.16. <i>Yeni Tavas Zeybeği Yöresel İcrası</i>	82
Şekil 3.17. <i>Yeni Tavas Zeybeği Yöresel İcra Tartımsal Boyut Grafiği</i>	85
Şekil 3.18. <i>Yeni Tavas Zeybeği Yöresel İcra Düğümsel Boyut Grafiği</i>	89
Şekil 3.19. <i>Yeni Tavas Zeybeği TRT İcrası</i>	91
Şekil 3.20. <i>Yeni Tavas Zeybeği TRT İcrası Tartımsal Boyut Grafiği</i>	93
Şekil 3.21. <i>Yeni Tavas Zeybeği TRT İcrası Düğümsel Boyut Grafiği</i>	95
Şekil 3.22. <i>Belirlenen Ritim Kalıplarının Kullanım Değerleri</i>	98
Şekil 3.23. <i>Belirlenen Ritim Kalıplarının Kullanım Oranları</i>	99

ÖNSÖZ

Milletleri millet yapan kültürel değerleridir. Kültürel değerler sahip çıkılmadıkça yok olmaya mahkûmdur. Kùltürler arası etkileşimin negatif bir yansıması olarak toplumların geleneksel değerleri derin yaralar almaktadır.

Olaya müzikal bir bakış açısıyla ele alacak olursak yöresel müziklerdeki icra yapıları gün geçtikçe aslı yitirmekte ve kültürel değerini kaybetmektedir. Bundan yirmi sene sonra yöresel müzikleri tavrı ile icra edebilecek müzisyenler bulamayabiliriz. Bu yüzden daha fazla zaman kaybetmeden yöresel müziklerimizdeki icralar kayıt altına alınmalı ve gerekli öğretilerin yapılması gerekmektedir.

Bu çalışmada bilgi ve deneyimlerini esirgemeyen başta danışmanım Yrd. Doç. Dr. Serhat YENER'e, müzikal sohbetlerimiz sonucunda böyle bir çalışma yapma konusunda fikir veren ve çalışmanın hemen her alanında yardımını esirgemeyen Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakùltesi Öğretim Görevlisi İsmail Hakkı GERÇEK' e, kaynaklara ulaşma konusunda ilgi ve alakasını esirgemeyen Ertuğrul KARABULUT'a, Atatürk Üniversitesi BESYO Öğretim Görevlisi Yrd. Doç. Dr. Zinnur GEREK'e ve Ege Üniversitesi Devlet Türk Musıkisi Konservatuvarı Öğretim Görevlisi Fikret DÖĞÜCÜ' ye, yörede yaptığımız çalışmada icralarıyla destekte bulunan yöresel sanatçılar Basri EĞRİBOYUN' a, Erman EĞRİBOYUN' a, Erhan EĞRİBOYUN' a, görüşlerinden yararlandığımız araştırmacı ve halk oyunu eğitmeni Selim ÖZYOL'a, ilk müzik eğitimimi aldığım değerli hocalarım Erol BEBECİ ve Tuncay KIVRAK'a, müzik eğitimim süresince bilgi ve deneyimlerini aktaran tüm hocalarıma ve son olarak desteğini hiç esirgemeyen başta kıymetli eşim Damla TÜRK olmak üzere tüm aileme teşekkürü bir borç bilirim.

GİRİŞ

Anadolu Coğrafyası tarih boyunca birçok uygarlığa ev sahipliği yapmıştır. Gelen her uygarlık farklı izler, farklı renkler bırakmıştır. Bu zincirin son halkası olan Türk uygarlığı Orta Asya'dan getirdiği kültürel değerlerini Anadolu Topraklarıyla şekillendirmiştir.

Milletlerin en önemli unsurlarından biri olan kültürün en önemli bileşenleri arasında müzik ve halk oyunları bulunmaktadır. Halk oyunlarının birçoğu müzikle gelişim gösterdiği için halk oyunlarının müzikleriyle birlikte incelenmesi gerekmektedir.

Türk Halk Oyunu türlerinden olan zeybekler, gerek oyunsal yönüyle, gerekse müzikal yapılarıyla bir çok araştırmacı tarafından tercih edilen bir alan olmuştur. Ayrıca Zeybekler, bir oyun türü olduğu kadar, özgün müzikal yapıları itibariyle GTHM literatüründe bir tür olarak kabul edilmektedir. Orhan HAKALMAZ, “*Ege Bölgesi Ağır Zeybekleri*” adlı eserinde zeybeklerin bağlamadaki icrasına ilişkin çalışmalarda bulunmuştur.(HAKALMAZ, 2003) Okan Murat ÖZTÜRK, “*Zeybek Kültürü ve Müziği*” adlı eserinde, zeybeklerin müzikal yapılarının yanı sıra kültürel boyutlarını da inceleyen bir çalışma yapmıştır.(ÖZTÜRK, 2006) Ali Haydar AVCI, “*Zeybeklik ve Zeybekler Tarihi*” adlı eserinde, zeybeklerin tarihsel gelişim süreci hakkında çalışmalarda bulunmuştur. (AVCI, 2004) Zeybekler üzerine yapılan en kapsamlı çalışma, Onur AKDOĞU’nun “*Bir Başkaldırı Öyküsü- Zeybekler*” adlı üç ciltlik eseridir. (AKDOĞU, 2004) Bahaeddin ÖGEL, “*Türk Kültür Tarihine Giriş*” adlı eserinde davul enstrümanının Türk Kültüründeki yeri ve önemi konusunda incelemelerde bulunmuştur. (ÖGEL, 2000) Okan SAĞLAMBİLEN, “*Türk Kültüründe ve Türk Musıkisinde Tuvıl Üzerine Bir İnceleme*” adlı yüksek lisans tezinde aynı konu üzerinde yoğunlaşmış, ayrıca mehter müziğinde kullanılan usûllerin icraları konusunda da çalışmalar yapmıştır. (SAĞLAMBİLEN, 1999) Bortan OLDAÇ 2000 yılında Ege Üniversitesi’nde hazırlamış olduğu “*Geleneksel Türk Müziğinde Var Olan Usûllere Göre Asma Davul Çalım Metodu*” adlı yüksek lisans tezinde davul enstrümanı üzerine metodik bir çalışma hazırlamış ve bu çalışmasında zeybekler üzerinde de incelemelerde bulunmuştur. (OLDAÇ, 2000)

Yapılan araştırmalara göre günümüze değin yöresel icralar ile TRT icraları arasında bir karşılaştırma çalışması yapılmadığı tespit edilmiştir. Bu çalışmada, konu üzerinde boşluk doldurulmaya çalışılmış ve konu üzerine ileride yapılabilecek çalışmalara ışık tutulmak istenmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

PROBLEMDURUMU

“Aydın Yöresine Ait 9/4'lük Zeybeklerin Yöresel ve TRT Ritim Saz İcralarının Karşılaştırılması” isimli bu çalışmada problem durumunun doğru anlaşılabilmesi için, çalışma sahasının tanıtılması, zeybeklik kültürü ve tarihi, yöredeki zeybek oyunları, ritmik yapıları, Türk müziği usûlleri ve TRT kurumunun tarihçesi konuları sistematik bir şekilde sunulmuştur.

1.1. AYDIN İLİNİN TARİHÇESİ ve COĞRAFİ KONUMU

“Aydın; tarım, turizm ve sanayi sektörlerindeki potansiyeli, vasıflı insan gücüyle Ege Bölgesi ve Ülkemizin hızla gelişen illerinden biri durumundadır.” (Aydın Valiliği Resmi Sitesi)

Tarih boyunca birçok uygarlığa ev sahipliği yapan Aydın, M.Ö. 7000 yıllarına dayanan bir geçmişe sahip olduğu bilinmektedir. *“Tarihi M.Ö. 7000 yılına dayanan bu topraklarda yerleşen ilk insanlar kimlerdir? Nerelelere nasıl yerleşmişlerdir? Bu sorulara açıklık getirecek el yapımı kayıtlar elimizde mevcuttur. Bu eserlerde M.Ö. 5000 yılındaki köy kültürü, M.Ö. 3000 yılında şehir devletleri kültürüne dönüşmektedir. Yeni gelenlerin M.Ö. 2000 yılından itibaren devlet kurarak Anadolu kültürüne katkıda bulunduklarını görüyoruz.”* (www.forumtr.com)

“Aydın, Anadolu'nun batısında, Ege Bölgesi'nin güneybatı kesiminde kıyı Ege bölümündedir. Kuzeyinde İzmir, Manisa, doğusunda Denizli, güneyinde Muğla ve batısından Ege Denizine açılır.” (www.forumtr.com) Aydın'ın coğrafi konumu göz önüne alındığında zeybek oynanan bölgelerin merkezinde bulunduğu söylenebilir.

Şekil 1.1 Aydın İli Haritası

1.2. ZEYBEK

Ege bölgesinin hemen her bölümünde halk tarafından oynanan bir oyun türüdür. Bu kültürün temelini oluşturan kişilerin milli mücadeleye olan katkıları Türk tarihine altın harflerle yazılmıştır. Zeybek'in ve Zeybekliğin daha etkili bir şekilde anlaşılması için kelimenin doğuşu hakkındaki görüşlerin anlatılması gerekmektedir.

1.2.1. Zeybek Kelimesi

Türk Dil Kurumunun tanımına göre iki anlamı vardır. Birincisi “*Batı Anadolu Efesi*”, ikincisi ise “*Ege yöresine özgü bir müzik veya oyun türü, zeybek havası*” şeklindedir. (Türk Dil Kurumu)

Zeybek kelimesinin ne şekilde oluştuğu konusunda birçok görüş ortaya atılmıştır. Bu görüşlere ilk olarak Besim ATALAY'ın “*Türk Büyükleri Türk Adları*” isimli eserinde rastlanmaktadır. (AKDOĞU, 2004: 1) Bu görüşe göre “Zeybek” kelimesi, “Özbek” kelimesinden türemiş olabileceği düşünülmektedir. Gazimihal'e göre ise “sıyıpmak, zıypmak” türemiş bir kelime olduğu ve “*kaygan yer, ele avuca sığmayan, cıva gibi*” kişi anlamına gelmektedir. (AKDOĞU, 2004: 1) Selâhattin KANTAR ve Cevat Şakir KABAAĞAÇLI' nın yunan mitolojisinde yer alan bazı kelimelere dayandırarak açıklamaya çalıştığı bu durum, Onur AKDOĞU' nun etimolojik incelemelerine göre tutarsız bulunmaktadır. Onur AKDOĞU ise koruyucu zırh anlamına gelen “say”, sağlam ve sıkı anlamına gelen “bek” kelimelerinin birleşmesiyle oluşabileceğini dile getirmiştir. Ancak Ali Haydar AVCI bu görüşün bir zorlamayla kelimelerin bir araya getirildiğini düşünerek karşı çıkmıştır. (AVCI, 2004: 49)

Görüldüğü üzere “Zeybek” kelimesinin doğuşuna yönelik bu ve buna benzer birçok açıklama yapılmıştır. Ancak yapılan her açıklama varsayımlara dayalı olarak yapıldığından dolayı kesin bir yargıya varılamamaktadır. Bütün bu açıklamalar Zeybeklik olgusunun Türk Kültürünün önemli yapı taşlarından olduğu gerçeğini değiştirmemektedir.

1.2.2. Efe, Zeybek, Kızan

Zeybeklik denince akla ilk gelen kelimelerden biri “Efe” kelimesidir. Bu kelime birçok kişi tarafından “zeybek” kelimesi eş anlamlı olduğu düşünülse de birbirinden farklı anlamlara sahiptirler. Abdurrahim KARADEMİR bu üç kelime arasındaki ilişkiyi “Zeybeklik Kurumu” ifadesiyle dile getirmiştir.

“Efe, zeybeklerin başıdır. Zeybekler, kızanlardan sorumlu kolbeyidirler. Kızanlar ise efenin buyruğundaki askerlerdir.” (www.efe09.com)

1.2.3. Zeybek Oynanan Yörelere

Türkiye coğrafyası oldukça geniş bir alanı kapladığı için bölgesel olarak halkın yaşayışları, geçim kaynakları, hayata bakış açıları farklılık göstermektedir. Bu durum kültürel açıdan büyük bir zenginliği ortaya çıkarmıştır. Bu zenginliğin ürünleri olarak farklı ezgi yapıları, farklı ritmik yapılar ve farklı oyunlar ortaya çıkmıştır.

Şekil 1.2 Türk Halk Oyunları Yörelere Haritası

Yukarıdaki resimde de görüldüğü Ege bölgesinin genelinde zeybek oyunlarının oynandığı görülmektedir.

1.2.4. Aydın Yöresi Zeybek Oyunları

Aydın yöresi halk oyunları, dahil olduğu Ege Bölgesi halk oyunlarının figür ve müzikleri açısından tüm karakteristik özelliklerine sahip olup, kendine özgü oyun ve müzik yapısıyla ege bölgesinin birçok yöresini etkilemiştir. Yöre oyunları kadın ve erkekler tarafından ayrı ayrı oynandığı gibi birlikte de oynanma özelliği de göstermektedir.

1.2.4.1. Erkek Zeybek Oyunları

Aydın yöresi erkek zeybek oyunları eğlenceli toplantılarda oynanan oyunlardır. Oyunların figürlerine yiğitlik ve mertlik simgeleri yansıtılmıştır. Oyunlar hem tek kişilik hem de toplu olarak sergilenebilmektedir. Ancak metronomları dakikada 40

vuruştan az olan zeybekler, toplu sergileniş açısından uyum sıkıntısı yarattığı gerekçesiyle tek kişi tarafından oynanması tercih edilir.

“Oyunlara en az iki zurna ve bir davuldan oluşan çalgı takımı eşlik eder. Zurnalardan biri dem tutar, diğeri de ezgiyi çalar. Bu özelliği sebebiyle yöre müziklerinde basit çoksesliliğin varlığından söz edebiliriz. Oyunda tek zurna-davul kullanılmışsa usta oyuncular “ayağım dönmeyo” diyerek oyuna kalkmazlar. Tarihsel gelişim süreci içerisinde çeşitli enstrumanlar zeybek müziklerinde kullanılmaya başlanmıştır. Darbuka kadın çalgısı olarak kabul edildiğinden erkek zeybek oyunlarında kullanılmaz. Yiğitlik, mertlik, çeviklik, atılganlık, sağlam karakterlilik anlamına gelen zeybekliğin oyunları da aynı kavramlar üzerine kurulmuştur. Oyunlarda akılcılık hakimdir. Soğukkanlılık ve kararlılık vardır.” (KARADEMİR, 1991)

Aydın yöresinde oynanan erkek zeybek oyunları aşağıda listelenmiştir. (AKDOĞU, 2004:1)

- Aydın Zeybeği
- Dumanı da vardır(Bozdoğan Zeybeği)
- Yörük Ali Zeybeği
- Gerali Zeybeği
- Harmandalı Zeybeği
- Ortaklar Zeybeği
- Nazilli Zeybeği
- Germencik İnova Zeybeği
- Çine İki Parmak Zeybeği
- Bayındır Koşması Zeybeği
- Abdal Havası Zeybeği
- Karaali Koşması Zeybeği
- Soğukkuyu Zeybeği
- Ataköy (Damderesi) Zeybeği
- Sabah Namazı Zeybeği
- Kocaarap Zeybeği
- Yağmur Yağdı
- Kuruoğlu Zeybeği

- Kerimoğlu Zeybeği
- Kadioğlu Zeybeği
- Elifoğlu Zeybeği
- Tahtacıoğlu Zeybeği
- Hataboğlu (Hatipoğlu) Zeybeği
- Sinanoğlu Zeybeği
- Ödemiş Zeybeği
- Muğla Zeybeği
- Ağır Melas(Milas) Zeybeği
- Eski Tavas Zeybeği
- Yeni Tavas Zeybeği
- Köroğlu Zeybeği

1.2.4.2. Kadın Zeybek Oyunları

Düğün, nişan, sünnet düğünü, hıdrellez ve çeşitli eğlence toplantılarında oynanan oyunlardır. Kadın oyunlarına öncelikle cümbüş, darbuka, tef bazen de kemandan oluşan “çengi” adı verilen çalgı gurubu eşlik eder. Yöre kadın oyunları imkan bulunduğu bağlama ailesi, kabak kemane, dilsiz kaval gibi sazlar eşliğinde de oynanır. (KARADEMİR, 1991)

Yörede kadın oyunları erkek oyunlarına kıyasla daha zarif, daha kıvraktır. Erkek oyununun yumuşatılmış şekli olarak olarak oynanan Harmandalı, Aydın Zeybeği, Muğla Zeybeği, Kerimoğlu Zeybeği ağır zeybek türü oyunlar tek kişi tarafından ritme bağlı kalınarak oynanır. (KARADEMİR, 1991)

Aydın yöresinde oynanan kadın zeybek oyunları aşağıdaki gibi sıralanmıştır. (KARADEMİR, 1991)

- Harmandalı Zeybeği
- Aydın Zeybeği
- Muğla Zeybeği
- Kerimoğlu Zeybeği
- İnce Memed
- Eğil kavağım

- Çine Çayı (Ah Olaydım)
- Et Aldım Elim Yağlı
- Hergün Sarhoş
- Çıtır Çıtır Basmalar
- Fatma Gelin
- Siyah Makarada İpliğim
- Yandım Ayşem
- Altı Kızlar
- Ayşem
- Şu Dalmanın Dağını Duman Bürüdü
- Gülüştünün Çeşmesi (Pembe Grebimin Oyası)
- Dam Ardına Dolaştım
- Eklemedir Koca Konak

Kadın ve erkeklerin birlikte oynadığı oyunlar da aşağıda listelenmiştir.

(KARADEMİR, 1991)

- Ege Çiftetellisi (Kadın/Erkek)
- Mevlana (Kadın/Erkek)
- Sepetçioğlu (Kadın/Erkek)

1.3. RİTİM

Müzik temel iki unsur vardır. Bunlardan biri ses, diğeri de ritimdir. Ritim zamanın eşit parçaları bölünmesi anlamına gelmektedir.

Türk Dil Kurumu “*Bir dizede, bir notada vurgu, uzunluk veya ses özelliklerinin, durakların düzenli bir biçimde tekrarlanmasından doğan ses uygunluğu, tartım, dizem*” şeklinde tanımlamaktadır. (Türk Dil Kurumu)

“*Evrende ritmin var olduğuna ilişkin ilk kanıtlar, doğanın gözlemlenmesiyle ortaya çıkar. Gün ile gecenin birbirini izlemesi, durmadan kıyıya vuran dalgalar, kalp atışları, nefes alıp verişler, zaman içinde düzenli olarak tekrarlanan hareket ile ritim arasında çok güçlü bir bağ olduğunu düşündürür. Sürekli olarak tekrarlanan bu vuruş etkisi (pulse) günlük konuşmalarımızda bile fark edilebilir; ama, sözcüklerle hecelerin,*

özellikle dikkat çekecek biçimde, sıkı ya da gevşek bir düzen oluşturmak üzere gruplandırılması, ancak şiirde olanaklıdır.” (KAROLYİ, 1999: 27)

Ritim kavramı tüm dünya müzikleri için genel bir tabirdir. Türk müziğinde ise ritim olgusu usûl, düzum, ölçü, mertebe, darp ve velvele terimleriyle ifade edilmektedir.

1.3.1. Düzüm

“Çok kısa ifade etmek istersek, düzum ‘Zaman içinde uygunluktur’ diyebiliriz. Herhangi bir yere elimizle birincileri kuvvetli vurulmak şartı ile 1, 2, 3 – 1, 2, 3 – 1, 2, 3 diye vursak bunu dinleyen müzikal kulağa sahip birisi üçerli gruplar vurduğumuzu hemen fark eder. Çünkü zaman içindeki uygunluk, birbirini muntazam aralıklarla takip eden kuvvetli vuruşların gelmesiyle sağlanmış olur. O halde düzumden sonra dikkatimizi çeken önemli unsur vuruşlar ve bu vuruşların kuvvetli veya zayıf oluşlarıdır. Çünkü gerek bir düzumün ve gerekse bir usûlün anlaşılması birbiri arkasından sıralanan vuruşların kuvvetli veya zayıflıklarının sıralanışıdır. Düzüm genellikle, usûlü meydana getiren parçalardan bir kısmı olduğu gibi, bazen başlı başına bir usûl olarak da düşünülebilir. Esasen usûl, muhtelif düzumlerin bir araya getirilmesinden meydana gelmiş daha büyük çapta bir düzumden başka bir şey değildir. Bu duruma göre Usûlde ‘ zaman içinde uygunluk’ demektir.” (ÖZKAN, 2006: 606)

Düzümü, usûlü oluşturan bölümler olarak da ifade edebiliriz. Örneğin 9/8’ lik bir usûl olan “aksak usûlünü” oluşturan düzumler 2+2+2+3 şeklinde gösterilebilir.

1.3.2. Usûl

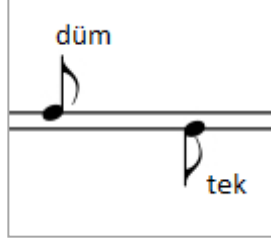
“Vuruşlarının kıymetleri birbirine eşit veya eşit olmayan fakat mutlaka muhtelif kuvvetli, yarı kuvvetli ve zayıf zamanların belli bir şekilde sıralanmasıyla meydana gelen belli kalıplar halindeki sayı veya vuruş gruplarına usûl denir. Kuvvetli ve zayıf vuruşların ve zamanların değişik şekilde sıralanması ve bu vuruşların kıymetlerinin değişik olması usûller arası farklılaşmayı meydana getirmiştir. Usûlü zamanın kalıplaşmış haidir veya değişik düzumlerin birleşmesinden meydana gelmiş ve kalıp halinde belirlenmiş ölçüdür diye tarif etmek mümkündür. .” (ÖZKAN, 2006: 606)

1.3.3. Usûl Rakamları

“Her müzik eserinin en başında anahtar ve donanımdan sonra üstüste yazılmış bir takım rakamlar bulunur. Bunlara “usûl rakamları” denir.” (ÖZKAN, 2006: 606)

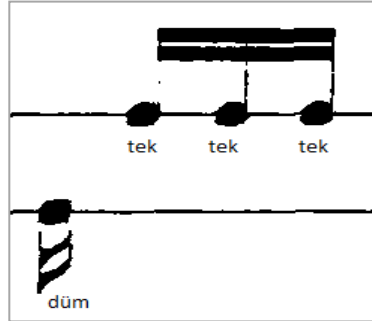
1.3.4. Ritim Nota Yazısı

Türk müziğinde ritim notaları paralel iki çizgi üzerine yazılır. Güçlü zamanlar (düm) üstteki çizgiye ve kuyrukları yukarı doğru, zayıf zamanlar (tek) ise alttaki çizgiye kuyrukları aşağı doğru yazılır.

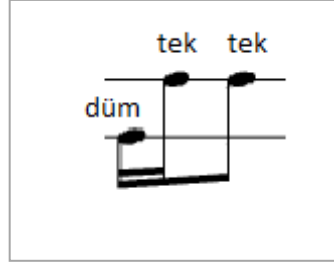
Şekil 1.3 *Türk Müziği Ritim Nota Yazısı Örneği*

Ritim nota yazısı konusunda farklı yaklaşımlar da mevcuttur. Örneğin Bortan OLDAÇ 2000 yılında Ege Üniversitesi'nde hazırlamış olduğu “*Geleneksel Türk Müziğinde Var Olan Usûllere Göre Asma Davul Çalım Metodu*” adlı yüksek lisans tezinde güçlü zamanları alt çizgiye, zayıf zamanları da üstteki çizgiye ve notaları bağlı bir şekilde yazmıştır. (OLDAÇ, 2000)

Şekil 1.4. *Bortan OLDAÇ Ritim Nota Yazısı*

Yine bu konuda farklı bir yaklaşım olarak Mehmet Kürşad TÜRKEY’ in 2010 yılında Sakarya Üniversitesinde hazırlamış olduğu “*İzmir İli Cumaovası Yöresi Zeybeklerinin Ezgi Ve Ritim Yapısı Bakımından İncelenmesi*” adlı yüksek lisans tezinde, Bortan OLDAÇ’ın çalışmasında da olduğu gibi güçlü zamanlar(düm) alt çizgiye, zayıf zamanlar(tek) ise üst çizgiye yazılmış ve bir dörtlük vuruş içindeki notaların tümü bağlı olarak yazılmıştır. (TÜRKEY, 2010)

Şekil 1.5 Mehmet Kürşad TÜRKEY' in Ritim Nota Yazısı

1.3.5. Türk Müziği Usûleri

GTHM ile GTSM ritim yapıları birbirinden kesin çizgilerle ayrılmasalar da farklı terminolojilerinden dolayı ayrı ayrı değerlendirilmesi gerekmektedir.

1.3.5.1. GTSM Usulleri

GTSM' de usûller önce Basit ve Mürekkeb (Bileşik) oluşları bakımından ikiye ayrılırlar.

•**Basit Usûller:** Bileşimine başka hiçbir usûl girmemiş olan usûllerdir ki, iki zamanlı “*Nim Sofyan*” usûlü ile üç zamanlı “*Semaî*” usûlünden başka Türk Mûsıkisinde basit usûl yoktur. Bu iki basit usûl, diğer bütün usûllerin bileşimine girerler.

•**Mürekkeb (Bileşik) Usûller:** Bileşimine iki veya daha fazla usûllerin karıştığı usûllerdir ki, dört zamanlı “*Sofyan*” usûlünden başlayarak bütün Türk mûsıkisi usûlleri bileşik usûllerdir.

Usûllerimiz küçük veya büyük oluşlarına göre de ikiye ayrılırlar.

•**Küçük Usûller:** İki zamanlı'dan on beş zamanlı'ya kadar olan (on beş zamanlı dahil) usûller, küçük usûllerdir.

•**Büyük Usûller:** On altı zamanlı'dan başlayarak büyüğe doğru giden diğer bütün usûller büyük usûllerdir. (ÖZKAN, 2006: 609)

1.3.5.2. GTHM Usûlleri

Türk halk müziğinde kullanılan metrik sistem klasik Türk müziğinde kullanılan sistemden daha karışıktır. Dünyanın ritmik bakımdan en karmaşık müziklerinden biri de Türk halk müziğidir. Usuller üç ana başlıkta incelenebilir.

•**Ana Usûller:** İki, üç ve dört zamanlı usûllere verilen addır.

• **Birleşik Usûller:** Beş, altı, yedi, sekiz ve dokuz zamanlı usûllere verilen addır.

• **Karma Usûller:** On, on bir, on iki, on üç, on dört ve on beş zamanlı usûllere verilen addır.

15 zamanlıdan sonra karşımıza çıkan usullerde düzensiz bir iç ritim yapısı bulunmaktadır. 32 zamanlıya kadar tespit edilmiş usuller bulunmaktadır. (www.frmartuklu.net)

1.4. ZEYBEKLERDE RİTİM

Zeybek oyunlarının ritimlerinin sınıflandırması konusunda birçok sıkıntılar bulunmaktadır. Teke Yöresi oyunlarını zeybek oyunları içinde sınıflandırmayan müzik bilimciler, kıvrak zeybek adı altında bir kategorinin olamayacağı görüşünü savunmaktadırlar. Bu oyunlar daha çok “*Teke Havası*” olarak adlandırılmaktadır. (AKDOĞU, 2004: 428) Ölçü yapılarına göre de 4/4’lük zeybeklerin Türkü formundaki eserlerin daha sonradan oyunsallaştırılmasıyla oluştuğu görüşüyle hareket ederek zeybek niteliği taşımayan oyunlar olduğu düşünülmektedir.

Genel hatlarıyla bakacak olursak zeybekler 9/4’lük, 9/2’lik, bazen de 9/8’lik ölçü yapılarına sahiptirler. Örnek olarak Harmandalı, Kerimoğlu, Yeni Tavas gibi zeybekler 9/4’lük zeykek; Soğukkuyu, Yağmur Yağdı, Kocaarap¹ gibi zeybekler 9/2’lik; Yörük Ali, Abalımın Cepkeni gibi zeybekler de 9/8’lik ölçü yapılarına sahiptirler. Ancak GTSM’deki dokuz zamanlı usûllerin her biri zeybek icralarıyla örtüşmemektedir. 9/4’lük denildiği zaman akla ilk gelen “*Ağır Aksak Usûlünün*” düzüm sıralaması 2+2+2+3 şeklindedir. İsmail Hakkı ÖZKAN’da 9/8’lik “*Oynak Usûlünü*” açıklarken “*Bazı Ege Türkülerinde 9/4’lük merteye görülüyor*” şeklinde dile getirmektedir. (ÖZKAN, 2006) Burada işaret edilen bu türkülerin 9/4’lük zeybekler olması olasıdır. Çünkü GTSM’de düzüm sıralamasına göre 3+2+2+2 yapısına sahip tek usûl “*Oynak Usûlü*”dür. Bazı görüşlere göre ise bu usûlün adından da anlaşılacağı gibi hızlı tempolu eserlerde

¹ Kocaarap Zeybeği, TRT repertuarında 9/4’lük ölçü ile notaya alınmıştır. Ancak yörede oyunun icrası diğer 9/2’lik zeybeklerde olduğu gibi çok ağır tempolarda yapılmaktadır. Bu nedenle 9/2’lik ölçülü zeybekler arasında gösterilmelidir. (Selim ÖZYOL ile yapılan kişisel görüşme)

kullanıldığı ve bu yüzden 9/4'lük mertebesinin kullanılma ihtimalinin düşük olabileceği ifade edilmektedir.²

Zeybekler, gerek düzümsel bireşimi, gerek tempoları nedeniyle üç değişik alt türe ayrılırlar.

Kadın Zeybeği: “Düzümsel bireşimi 9(3+2+2+2) şeklinde olan ve allegretto-moderato arasında bir tempoda zeybeklerdir.” (AKDOĞU, 2004) Yani mertonom hızları 90-120(allegrodan az) olan zeybeklerdir.

Kent Zeybeği: “Düzümler bireşimi 9(2+2+2+3) şeklinde olan ve allegretto-moderato arasında bir tempoda seslendirilen zeybeklerdir.” (AKDOĞU, 2004) Yine kadın zeybeklerinde olduğu gibi metronom hızları 90-120(allegrodan az) olan zeybeklerdir.

Kır Zeybeği: “Andante – adagio arasında bir tempoda seslendirilen bu zeybek türünde, düzümsel bireşim, kadın ya da kent zeybeği düzümlerinden herhangi biriyle oluşturulabilir. Ama, Kadın ve Kent zeybeklerinde olduğu gibi, üçlü küme hemen algılanamayabilir. Özellikle adagio zeybeklerde üçlü küme çok zor algılanır. Bu nedenle de, 5+4, daha çok 5+4 ya da 4+5 bireşimli olarak gerçekleşir. Bunun yanında, özellikle adagio tempolu Kır zeybeklerinde, seslendirme sırasında geciktirme³ yapılır. (AKDOĞU, 2004) Onur AKDOĞU’ nun bu yaklaşımındaki düzüm sıralamalarında, motiflerin yerleşimleri kesin olarak belirtilmemektedir. 5+4 düzüm sıralaması ifade edilirken 3+2+2+2 sıralaması mı, yoksa 2+3+2+2 sıralamasının mı anlatılmak istendiği anlaşılamamaktadır. Onur AKDOĞU’ nun bu yaklaşımı, zeybeklerin ritmik yönünün detaylı bir şekilde araştırılması gerektiğinin apaçık kanıtıdır.

1.5. TRT KURUMU

Türkiye Radyo Televizyon Kurumu (TRT), devlet adına radyo ve televizyon yayınlarını gerçekleştirmek amacıyla, 01 Mayıs 1964’de, özel yasayla özerk tüzel bir

² İsmail Hakkı GERÇEK’ le yapılan kişisel görüşme

³ **Geciktirme:** Sesin süresini seslendiricinin beğenisi doğrultusunda kastırarak uzatma. Puandorgla karıştırılmamalıdır. Bunun yanında, özellikle solo dansa eşlik amaçlı yapılan seslendirmede ise, seslendiricinin beğenisi değil, dansçının hareketlerindeki tempo dikkate alınarak geciktirme yapılır. Örnek: Yağmur Yağdı Zeybeği.

kişiliğine sahip olarak kuruldu. 1972'deki anayasa değişiklikleri ile kurum "tarafsız" bir kamu iktisadi kuruluş olarak tanımlandı. (www.trt.net.tr/Kurumsal/Tarihce.aspx)

1982 Anayasası hükümleri doğrultusunda 1984 yılında Türkiye Radyo ve Televizyon Kanunu yeniden düzenlendi. Uydu yayınlarının 1986'dan sonra, Türkiye'ye yönelik yayın yapan özel televizyonların ortaya çıkması, TRT'nin 1990 yılına kadar süren televizyon yayınları üzerindeki tekeli ortadan kaldırıldı. (www.trt.net.tr/Kurumsal/Tarihce.aspx)

TRT, kurulduğu günden itibaren Türk Kültürünün hemen her ögesi hakkında ciddi çalışmalar yapan, Türk Kültürünü yurt içi ve yurt dışına tanıtmayı misyon edinmiş bir kurumdur. Müzik alanında da yaptığı çalışmalar olarak THM ve TSM başta olmak üzere Çok Sesli Müzik, Caz Müziği gibi birçok müzik alanında da programlar ve konserler hazırlayan bir kurumdur. Bünyesinde oluşturduğu Gençlik Koro ve Orkestralarıyla da geleceğin müzisyenlerin yetişmesi konusunda büyük çaba sarfeden bir kurum konumundadır.

1.5.1. TRT Türk Halk Müziği İcralarında Kullanılan Enstrümanlar

TRT Türk Halk Müziği icralarında bağlama başta olmak üzere GTHM enstrümanlarının tamamına yakını kullanılmaktadır. Ülkemizdeki kültürel zenginliğin bir yansıması olarak yöresel müzikler ortaya çıkmış ve buna bağlı olarak her yörenin kendi yöresel enstrümanının o yöre müziklerinde kullanılması tercih edilmiştir. Karadeniz müziklerinde *kemençe* veya *tulum* kullanılması ve Teke Yöresi müziklerinde sipsi kullanılması vb. buna örnektir.

İçinde bulunduğumuz çağ itibarıyla iletişimin artması, kültürel etkileşimlerinde hızlanmasına neden olmuştur. Bu kültürel etkileşim farklı enstrümanların geleneksel müziklerimizin icrasında kullanılmasını sağlamıştır. Örneğin Klasik Batı Müziği ve Flâmenko Müziği Enstrümanı olan gitar ve ailesi müziğimizin hemen her icrasında kullanılır hale gelmiştir. Yine buna örnek olarak Güney Amerika kökenli bir ritim aleti olan *sanduka* da son yıllarda GTHM icralarında sıkça kullanılan bir enstrüman haline gelmiştir.

1.6. ARAŞTIRMANIN AMACI

“Aydın Yöresine Ait 9/4’lük Zeybeklerde Yöresel ve TRT Ritim Saz İcralarının Karşılaştırılması” isimli bu araştırma; Halk Oyunları kültürümüzün önemli unsurlarından olan Zeybek müziklerinin, ritim saz icraları konusunda yöresel icralar ile TRT icralarının benzer ve farklı yönlerinin belirlenmesi amacını taşımaktadır. Ayrıca bu çalışma; zeybeklerdeki ritmik yapının daha anlaşılır olmasına, yöresel müziklerimizin korunmasına ve gelecek nesillere doğru bir şekilde aktarılmasına olanak sağlayacaktır.

1.7. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Türk Müziğinde sadece ezginin bulunduğu bir nota yazım sisteminin bulunmasından dolayı ritim icralarında ciddi sıkıntılar yaşanmaktadır. Bu yüzden icracının insiyatifine dayalı bir ritim icra yapısı ortaya çıkmıştır. Yöresel ezgiler, daha önceki birçok çalışmada kısmen de olsa tespit edilerek notaya alınmıştır ve gelecek nesillere aktarımı konusunda büyük yol kat edilmiştir. Türk Müziği Kültürünün en önemli yapı taşlarından olan ritim unsurunun da gelecek nesillere doğru bir şekilde aktarılması, Türk müzikologlarının görevidir. Bu yüzden yöresel icracılar ile TRT icracılarının kullandığı ritim kalıpları ve kullanılış şekillerinin tespit edilip buna bağlı bir durum değerlendirmesi yapılması gerekmektedir.

1.8. VARSAYIMLAR

1. Araştırmadaki yöresel icracıların yörenin genel icra yapısına uygun icra ettikleri varsayılmıştır.
2. Araştırmadaki TRT icralarının tekrar bölümlerinde de aynı icraları yaptıkları varsayılmıştır.
3. Araştırma verilerinin çözümlenmesinde kullanılan yöntemlerin, araştırma için en uygun yöntemler olduğu varsayılmıştır.

1.9. SINIRLILIKLAR

1. Araştırma, Aydın Yöresine ait 9/4’lük zeybeklerden olan ‘Harmandalı Zeybeği’, ‘Kerimoğlu Zeybeği’ ve ‘Yeni Tavas Zeybeği’ nin Yöresel ve TRT ritim saz icralarının karşılaştırılması ile sınırlıdır.

2. Araştırma, Aydın Yöresine ait 9/4'lük zeybeklerden olan 'Harmandalı Zeybeği', 'Kerimoğlu Zeybeği' ve 'Yeni Tavas Zeybeği' nin Yöresel ve TRT ritim saz icralarındaki tartımsal ve düzümsel boyutlarının incelenmesiyle sınırlıdır.

3. Araştırma 2011 yılındaki elde edilen kaynaklarla sınırlıdır.

1.10. TANIMLAR

Yöresel İcra: Yöresel sanatçılar tarafından yapılan icra.

TRT İcrası: TRT sanatçıları tarafından yapılan icra.

Tartım: *“Müziğin atımını belirleyen birimlerin usûl ile vurgulanışından oluşan kalıptır. Eşit şiddetteki birimlerin, eşit olmayan şiddetteki birimlere dönüşümü ile ortaya çıkan katmandır.”* (EMNALAR, 1998: 109)

İdeal Ölçü: Düzümlerde en çok kullanılan ritmik kümelenmelerin birleştirilmesiyle oluşturulan ölçü.

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde çalışmanın hangi araştırma modeli ile yürütüldüğü, araştırma problemi ile araştırma deseni arasında nasıl ilişki kurulduğu, çalışmanın evren ve örnekleminin ne olduğu, araştırmanın verilerinin nasıl toplandığı ve bu verilerin nasıl analiz edildiği ile ilgili yöntem bilgilerine yer verilmiştir.

2.1. ARAŞTIRMA MODELİ

Bu araştırma; problemi ve kapsamı gereği, ‘Betimsel Araştırma’lardan “Tarama (Survey) Modeli” ile gerçekleştirilmiştir.

Betimsel araştırmalar; olayı olduğu gibi araştırmaya ve var olan durumu belirlemeye çalışan araştırmalardır. Bu tür araştırmalarda ele alınan olaylar ve durumlar ayrıntılı bir şekilde araştırılmakta, daha önceki olaylar ve durumlarla ilişkisi incelenerek “ne” oldukları betimlenmeye çalışılmaktadır. Betimsel araştırmaların önemli bir biçimi olan Tarama (Survey) Modeli ise; sosyal bilimlerde yaygın olarak kullanılan ve geniş gruplar üzerinde yürütülen, gruptaki bireylerin bir olgu ve olayla ilgili olarak görüşlerinin, tutumlarının alındığı ve olgu ve olayların betimlenmeye çalışıldığı bir araştırma modelidir. (KARAKAYA, 2009: 59)

2.2. EVREN – ÖRNEKLEM

Araştırmanın evreni; Aydın Yöresi zeybeklerinin yöresel ve TRT icraları, örneklemini ise Aydın Yöresine ait 9/4’lük zeybeklerden TRT Ankara Radyosu arşivinde bulunan üç eserden oluşmaktadır.

2.3. VERİLERİN TOPLANMASI

Araştırmanın verileri; araştırmanın problem durumunu ve problemin teorik altyapısını en açık biçimde sergileyecek olan eski ve yeni “Alanyazın”ın taranması ve bölgede yapılan “Alan araştırması” ile elde edilmiştir. İlgili Alanyazın”ın verileri ile problem açık bir biçimde ortaya konulmuş ve daha sonra da çalışmanın odaklandığı asıl amacı gerçekleştirecek olan veri toplama araçlarının geliştirilmesi ile ilgili çalışmalar yapılmıştır.

Bu çalışmalar kapsamında bölgeye gidilerek yörenin en tanınmış mahalli sanatçılarıyla görüşülmüş ve konuyla ilgili ön bilgiler alınmış, ardından bu sanatçıların icraları video kamera vasıtasıyla kayıt altına alınmıştır. Daha sonrasında TRT Ankara Radyosuna gidilerek konuyla ilgili ses kayıtlarına ulaşılmıştır. Ardından elden edilen video ve ses kayıtları dinleme yöntemiyle notaya aktarılmıştır. Ayrıca araştırmaya bilgi ve deneyimleriyle katkı sağlayabilecek uzman kişilerle görüşülerek, elde edilen veriler kapsamında görüş alış-verişi yapılmıştır.

2.4. TOPLANAN VERİLERİN ANALİZİ

Toplanan verilerin analizi için “Betimsel İstatistik” uygulamalarından yararlanılmıştır.

İstatistik (Türkçe: Sayıtım), belirli bir amaç için veri toplama, tablo ve grafiklerle özetleme, sonuçları yorumlama, sonuçların güven derecelerini açıklama, örneklerden elde edilen sonuçları kitle için genelleme, özellikler arasındaki ilişkiyi araştırma, çeşitli konularda geleceğe ilişkin tahmin yapma, deney düzenleme ve gözlem ilkelerini kapsayan bir bilimdir. Belirli bir amaç için verilerin toplanması, sınıflandırılması, çözümlenmesi ve sonuçlarının yorumlanması esasına dayanır. Fizik ve doğa bilimlerinden sosyal bilimlere kadar geniş bir alanda uygulanabilmektedir. İstatistiği öğrenmedeki amaç, bir araştırmada elde edilen verilerin uygun istatistiksel yöntemler kullanılarak yorumlanacağını bilmektir. İstatistiksel yöntemler, toplanmış verilerin özetlenmesi veya açıklanması amacıyla kullanılır. Bu tür bir yaklaşım betimsel istatistik adını alır. (<http://tr.wikipedia.org>)

Elde edilen video ve ses kayıtlarındaki ezgisel kısım ve ritimsel kısım ayrı portelerde ve bir grup halinde notaya alınarak incelenmiştir. İnceleme kapsamındaki icraların ritim saz partiyonlarındaki her bir vuruşa denk gelen ritim kalıpları belirlenmiş ve her bir ritim kalıbı için bir numara verilmiştir. Daha sonra bu ritim kalıplarının eserin icrasındaki kullanım sıklıkları ve ölçü içerisinde nerelerde kullanıldığı tespit edilmiş ve grafik halinde gösterilmiştir. Ritim kalıplarının ölçü içerisinde oluşturduğu düzümsel yapı vesilesiyle çıkan kümelenmelere göre düzümler belirlenmiş ve bu kümelenmelerin hangi düzümde kaç defa kullanıldığı tespit edilmiştir ve grafik halinde gösterilmiştir. Düzümlerde en çok kullanılan ritmik kümelenmelere göre ideal bir ölçü çıkarılmaya çalışılmıştır. Daha sonra her iki icranın analizleri

karşılaştırılmıştır. Çalışmanın sonunda da eser icralarında kullanılan ritim kalıplarının toplam kullanım sayıları ve kullanım oranları grafikler halinde gösterilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR ve YORUM

Bu bölümde, Aydın Yöresine 9/4'lük zeybeklerden “Harmandalı Zeybeği”, “Kerimoğlu Zeybeği” ve “Yeni Tavas Zeybeği”nin yöresel ve TRT Ritim Saz icraları tartımsal ve düzümsel açıdan karşılaştırılmıştır.

HARMANDALI ZEYBEĞİ

Ritim Saz İcraları

Notaya Alan: Mehmet Ali TÜRK

♩ = 65

Ezgi

TRT İcrası

Yöresel İcra

Ezgi

TRT

Y.İ.

Şekil 3.1 Harmandalı Zeybeği Ritim Saz İcraları

The image displays a musical score for the Harmandalı Zeybeği Ritim Saz İcraları devamı. The score is written for three staves: Ezgi (Melody), TRT (Rhythm), and Y.I. (Yeni İcraları). The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 3/4. The score is divided into three systems, each starting with a measure number (3, 4, and 5 respectively). The Ezgi staff features a complex melody with many sixteenth and thirty-second notes. The TRT staff provides a steady rhythmic accompaniment using eighth and sixteenth notes. The Y.I. staff also provides a rhythmic accompaniment, often using eighth notes and rests. The score is written in a standard musical notation style with a treble clef and a key signature of one sharp.

Şekil 3.1 Harmandalı Zeybeği Ritim Saz İcraları devamı

The musical score is written for three parts: Ezgi (Melody), TRT (Tambur), and Y.İ. (Yeni İrma). The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 2/4. The score is divided into two systems. The first system starts at measure 6 and ends at measure 10. The second system starts at measure 7 and ends at measure 10. The Ezgi part features a melodic line with various ornaments and a triplet in measure 10. The TRT part provides a rhythmic accompaniment with a steady eighth-note pattern. The Y.İ. part is a simple bass line with occasional rests.

Şekil 3.1 Harmandalı Zeybeği Ritim Saz İcraları devamı

KERİMOĞLU ZEYBEĞİ

Ritim Saz İcraları

Notaya Alan: Mehmet Ali TÜRK

$\text{♩} = 60$

Ezgi

TRT İcrası

Yöresel İcra

2

Ezgi

TRT

Y.I.

3

Ezgi

TRT

Y.I.

Şekil 3.2 Kerimoğlu Zeybeği Ritim Saz İcraları

The image displays a musical score for the continuation of Kerimoğlu Zeybeği Ritim Saz İcraları. The score is organized into three systems, each corresponding to a measure (4, 5, and 6). Each system consists of three staves: Ezgi (Melody), TRT (Rhythm), and Y.İ. (Yeni İraki). The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 2/4. The Ezgi staff uses a treble clef and contains a complex melodic line with many sixteenth and thirty-second notes. The TRT and Y.İ. staves use a common time signature and contain a rhythmic pattern of eighth and sixteenth notes, often with rests. The score ends with a double bar line at the end of measure 6.

Şekil 3.2 Kerimoğlu Zeybeği Ritim Saz İcraları devamı

YENİ TAVAS

Ritim Saz İcraları

Notaya Alan: Mehmet Ali TÜRK

$\text{♩} = 70$

Ezgi

TRT İcrası

Yöresel İcra

2

Ezgi

TRT

Y.İ.

Şekil 3.3 Yeni Tavas Zeybeği Ritim Saz İcraları

The image displays a musical score for the 'Yeni Tavas Zeybeği Ritim Saz İcraları' (New Tavas Zeybeki Rhythm Saz Performances). The score is organized into three systems, each containing three staves: Ezgi (Melody), TRT (Tavla), and Y.İ. (Yeni İnce). The key signature is one sharp (F#), and the time signature is 3/8.

- System 3:** The Ezgi staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp, and a 3/8 time signature. It features a melodic line with eighth and sixteenth notes. The TRT and Y.İ. staves provide a rhythmic accompaniment using eighth and sixteenth notes.
- System 4:** This system continues the melodic and rhythmic patterns from the previous system. The Ezgi staff has a measure rest (indicated by a double bar line) before the final measure. The TRT and Y.İ. staves continue their rhythmic accompaniment.
- System 5:** The Ezgi staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp, and a 3/8 time signature. It features a melodic line with eighth and sixteenth notes. The TRT and Y.İ. staves provide a rhythmic accompaniment using eighth and sixteenth notes. The system concludes with a double bar line and a repeat sign.

The score is marked with 'SON' (End) at the end of the fifth system. The notation includes various musical symbols such as clefs, key signatures, time signatures, and note values.

Şekil 3.3 Yeni Tavas Zeybeği Ritim Saz İcraları devamı

Araştırma kapsamında ele alınan eserlerin ritim saz icralarına göre belirlenen ritim kalıpları aşağıdaki gibidir.

- **Birinci Tip Ritim Kalıbı**

- **İkinci Tip Ritim Kalıbı**

- **Üçüncü Tip Ritim Kalıbı**

- **Dördüncü Tip Ritim Kalıbı**

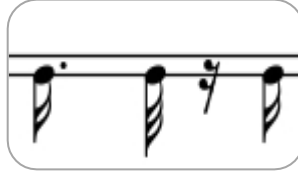
- **Beşinci Tip Ritim Kalıbı**

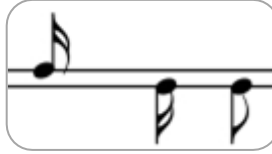
- **Altıncı Tip Ritim Kalıbı**

- **Yedinci Tip Ritim Kalıbı**

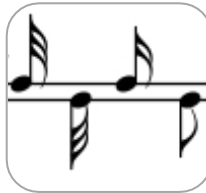
- **Sekizinci Tip Ritim Kalıbı**

- **Dokuzuncu Tip Ritim Kalıbı**

- **Onuncu Tip Ritim Kalıbı**

- **On Birinci Tip Ritim Kalıbı**

- **On İkinci Tip Ritim Kalıbı**

- **On Üçüncü Tip Ritim Kalıbı**

- **On Dördüncü Tip Ritim Kalıbı**

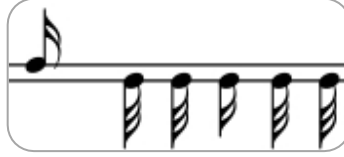
- **On Beşinci Tip Ritim Kalıbı**

- **On Altıncı Tip Ritim Kalıbı**

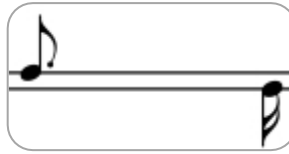
- **On Yedinci Tip Ritim Kalıbı**

- **On Sekizinci Tip Ritim Kalıbı**

- **On Dokuzuncu Tip Ritim Kalıbı**

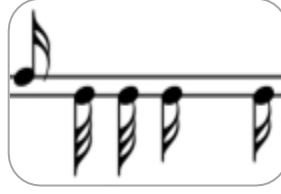
- **Yirminci Tip Ritim Kalıbı**

- **Yirmi Birinci Tip Ritim Kalıbı**

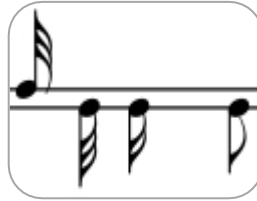
- **Yirmi İkinci Tip Ritim Kalıbı**

- **Yirmi Üçüncü Tip Ritim Kalıbı**

- **Yirmi Dördüncü Tip Ritim Kalıbı**

- **Yirmi Beşinci Tip Ritim Kalıbı**

- **Yirmi Altıncı Tip Ritim Kalıbı**

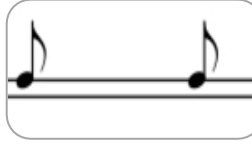
- **Yirmi Yedinci Tip Ritim Kalıbı**

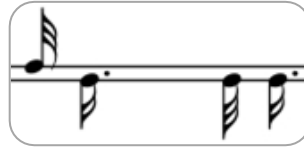
- **Yirmi Sekizinci Tip Ritim Kalıbı**

- **Yirmi Dokuzuncu Tip Ritim Kalıbı**

- **Otuzuncu Tip Ritim Kalıbı**

- **Otuz Birinci Tip Ritim Kalıbı**

- **Otuz İkinci Tip Ritim Kalıbı**

- **Otuz Üçüncü Tip Ritim Kalıbı**

3.1. HARMANDALI ZEYBEĞİNİN YÖRESEL ve TRT İCRALARININ KARŞILATIRILMASI

Bu bölümde Harmandalı Zeybeği'nin Yöresel ve TRT icralarının ritmik icraları, tartımsal ve düzümsel açıdan karşılaştırılmıştır. Elde edilen video ve ses kayıtları notaya alınmış ve nota üzerinde inceleme yapılmıştır.

3.1.1. Harmandalı Zeybeği (Yöresel İcra)

Bu bölümde Aydın Yöresinin tanınmış yöresel sanatçılarından olan Basri EĞRİBOYUN(solo zurna), Erman EĞRİBOYUN(dem zurna) ve Erhan EĞRİBOYUN tarafından 29.07.2011 tarihinde AYDIN /Germencik'te icra edilmiş Harmandalı Zeybeğinin icrası, tartımsal ve düzümsel açıdan incelenmiştir.

[illegible]

Şekil 3.4 *Harmandalı Zeybeği Yöresel İcrası*

3.1.1.1. Tartımsal boyut

Eserin yöresel icrasında altı ölçüde toplam elli dört vuruş tespit edilmiştir. Her bir dörtlük vuruşa denk gelen birbirinden farklı on iki adet ritim kalıbı kullanılmıştır.

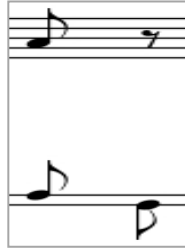
Birinci tip ritim kalıbı: Toplamda yirmi bir defa kullanılmıştır. Bunlardan altısı birinci düzumün ilk vuruşunda, beşi ikinci düzumün ilk vuruşunda, dördü üçüncü düzumün ilk vuruşunda, diğer altısı da dördüncü düzumün ilk vuruşunda kullanılmıştır.

İkinci tip ritim kalıbı: Toplamda dört defa kullanılmıştır. Bunların tamamı da birinci düzumün ikinci vuruşunda kullanılmıştır.

Üçüncü tip ritim kalıbı: Toplamda dört defa kullanılmıştır. Bunlardan üçü birinci düzumün son vuruşunda, biri de ikinci düzumün son vuruşunda kullanılmıştır.

Dördüncü tip ritim kalıbı: Toplamda altı defa kullanılmıştır. Bunlardan üçü birinci düzumün son vuruşunda, diğer üçü ise ikinci düzumün son vuruşunda kullanılmıştır.

Beşinci tip ritim kalıbı: Toplamda dört defa kullanılmıştır. Bunların tamamı da üçüncü düzümün son vuruşunda kullanılmıştır.

Altıncı tip ritim kalıbı: Toplamda beş defa kullanılmıştır. Bunların tamamı da dördüncü düzümün son vuruşunda (ölçü sonlarında) kullanılmıştır.

Yedinci tip ritim kalıbı: Bir defa olmak üzere birinci düzümün ikinci vuruşunda kullanılmıştır.

Sekizinci tip ritim kalıbı: Toplamda iki defa kullanılmıştır. Bunların tamamı da ikinci düzümün son vuruşunda kullanılmıştır.

Dokuzuncu tip ritim kalıbı: Toplamda iki defa kullanılmıştır. Bunların tamamı üçüncü düzumün son vuruşunda kullanılmıştır.

Onuncu tip ritim kalıbı: Bir defa olmak üzere dördüncü düzumün son vuruşunda (eser sonlandırılırken) kullanılmıştır.

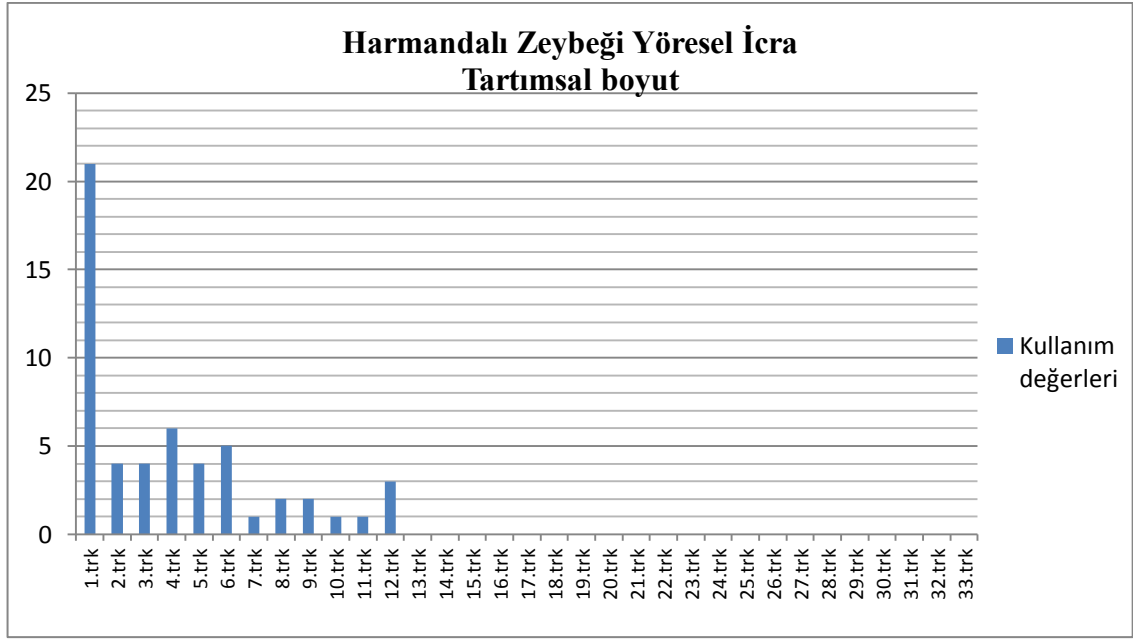

On birinci tip ritim kalıbı: Bir defa olmak üzere birinci düzumün ikinci vuruşunda kullanılmıştır.

On ikinci tip ritim kalıbı: Toplamda üç defa kullanılmıştır. Bunların ikisi üçüncü düzumün ilk vuruşunda, biri de ikinci düzumün ilk vuruşunda kullanılmıştır.

Şekil 3.5 Harmandalı Zeybeği Yöresel İcra Tartımsal Boyut Grafiği

Yukarıdaki tabloya göre Birinci tip ritim kalıbı Harmandalı Zeybeğinin yöresel icrasında yirmi bir defa kullanımla en çok kullanılan ritim kalıbı olarak göze çarpmaktadır. “1-12” numaralı ritim kalıpları, eserin bu icrasında kullanılmıştır. Bunun yanı sıra, “13-33” numaralı ritim kalıplarının da eserin bu icrasında hiç kullanılmadığı anlaşılmaktadır.

3.1.1.2. Düzümsel boyut

Eser 9/4'lük ölçüye sahip olup 3+2+2+2 düzum sıralamasında icra edilmiştir.

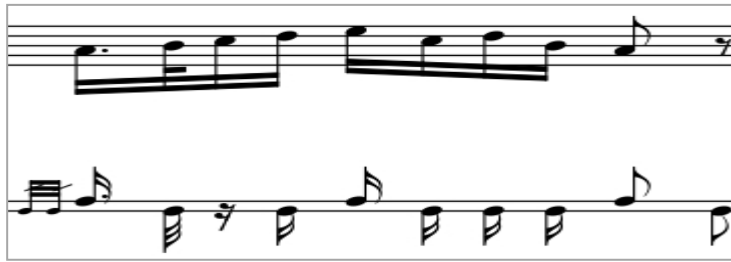
Birinci düzum: “Birinci tip ritim kalıbı – on birinci tip ritim kalıbı – dördüncü tip ritim kalıbı” sıralaması bir defa kullanılmıştır.

“Birinci tip ritim kalıbı – ikinci tip ritim kalıbı – dördüncü tip ritim kalıbı” sıralaması bir defa kullanılmıştır.

“Birinci tip ritim kalıbı – ikinci tip ritim kalıbı – üçüncü tip ritim kalıbı” sıralaması üç defa kullanılmıştır.

“Birinci tip ritim kalıbı – yedinci tip ritim kalıbı – dördüncü tip ritim kalıbı” sıralaması bir defa kullanılmıştır.

İkinci düzum: “Birinci tip ritim kalıbı – sekizinci tip ritim kalıbı” sıralaması bir defa kullanılmıştır.

“Birinci tip ritim kalıbı – dördüncü tip ritim kalıbı” sıralaması üç defa kullanılmıştır.

“Birinci tip ritim kalıbı – üçüncü tip ritim kalıbı” sıralaması bir defa kullanılmıştır.

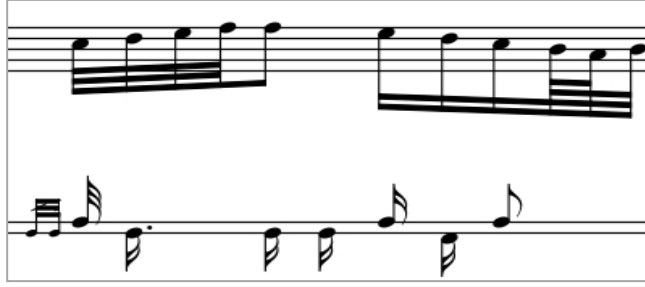
“On ikinci tip ritim kalıbı – sekizinci tip ritim kalıbı” sıralaması bir defa kullanılmıştır.

Üçüncü düzüm: “Birinci tip ritim kalıbı – beşinci tip ritim kalıbı” sıralaması üç defa kullanılmıştır.

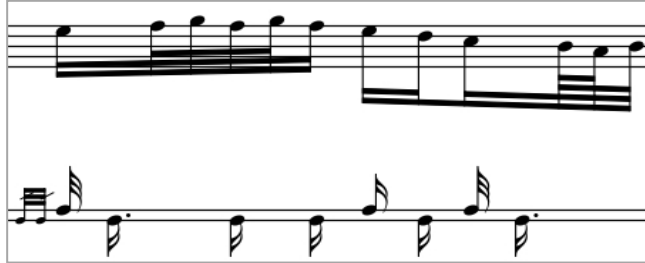
“On ikinci tip ritim kalıbı – beşinci tip ritim kalıbı” sıralaması bir defa kullanılmıştır.

“Birinci tip ritim kalıbı – dokuzuncu tip ritim kalıbı” sıralaması bir defa kullanılmıştır.

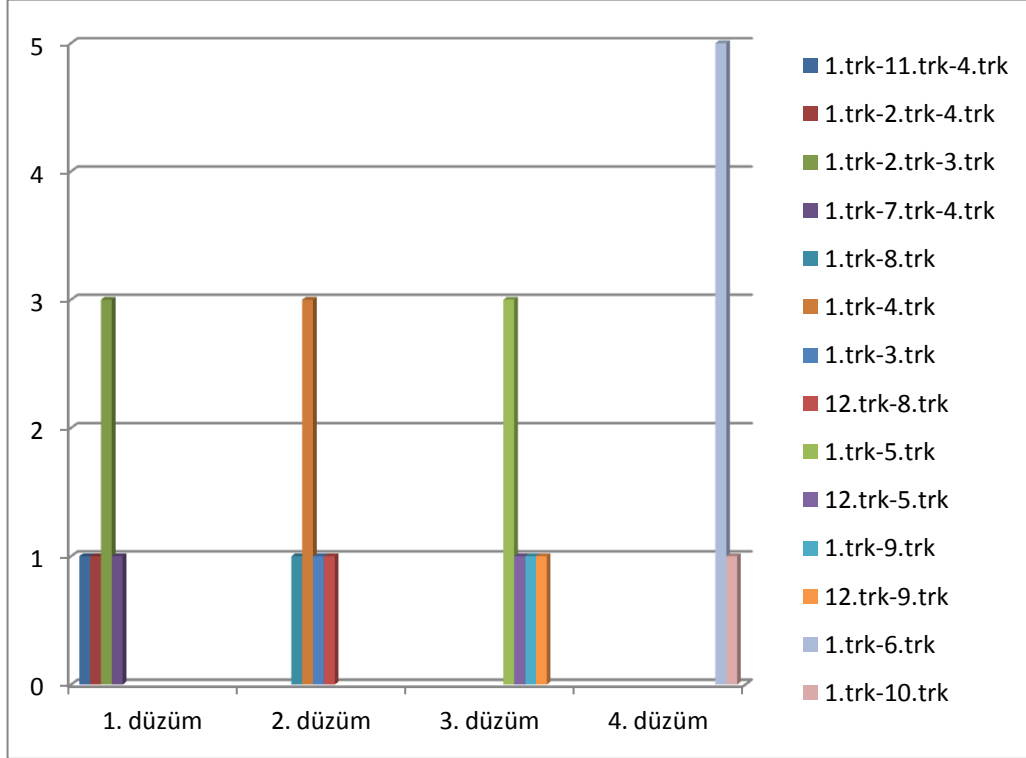
“On ikinci tip ritim kalıbı – dokuzuncu tip ritim kalıbı” sıralaması bir defa kullanılmıştır.

Dördüncü düzüm: “Birinci tip ritim kalıbı – altıncı tip ritim kalıbı” sıralaması beş defa kullanılmıştır.

“Birinci tip ritim kalıbı – onuncu tip ritim kalıbı” sıralaması bir defa kullanılmıştır.

Şekil 3.6 Harmandalı Zeybeği Yöresel İcra Düzümsel Boyut Grafiği

Yukarıdaki tabloda her düzum de sıklıkla kullanılan ritim kalıpları sıralamaları göze çarpmaktadır. Buna göre; birinci düzumde “birinci tip ritim kalıbı - ikinci tip ritim kalıbı – üçüncü tip ritim kalıbı” sıralaması, ikinci düzumde “birinci tip ritim kalıbı – dördüncü tip ritim kalıbı” sıralaması, üçüncü düzumde “birinci tip ritim kalıbı – beşinci tip ritim kalıbı” sıralaması, dördüncü düzumde ise “birinci tip ritim kalıbı – altıncı tip ritim kalıbı” sıralaması en çok kullanılan ritmik kümelenmeler olmuştur. “Birinci tip ritim kalıbı” on bir düzumün birinci vuruşunda kullanılmıştır. “Birinci tip ritim kalıbı – onuncu tip ritim kalıbı” sıralamasının sadece eser sonlandırılırken kullanılması göz önünde bulundurulduğunda, her ölçü “birinci tip ritim kalıbı– altıncı tip ritim kalıbı” sıralamasıyla sonlandırılmıştır.

Yukarıda tabloya göre her düzümde en çok kullanılan ritim kalıplarını birleştirdiğimizde “birinci tip ritim kalıbı – İkinci tip ritim kalıbı – Üçüncü tip ritim kalıbı” – “birinci tip ritim kalıbı – dördüncü tip ritim kalıbı” - “birinci tip ritim kalıbı – beşinci tip ritim kalıbı” - “birinci tip ritim kalıbı – altıncı tip ritim kalıbı” şeklinde bir ölçü oluşturulabilmektedir. Bu ölçüye, eserin yöresel icrasında kullanılan son ölçüde tek bir vuruş farklılığıyla yaklaşılmıştır. Ancak bu vuruşun sadece eser sonlandırılırken kullanıldığı göz önünde bulundurulduğunda bunun yerine o vuruşta en çok kullanılan altıncı tip ritim kalıbını eklediğimizde aşağıdaki ölçüyü elde etmekteyiz.

3.1.2. Harmandalı Zeybeği (TRT İcrası)

Bu bölümde, Harmandalı Zeybeğinin TRT sanatçıları tarafından icra edilmiş ve arşivlenmiş ses kayıtları, tartımsal ve düzümsel açıdan incelenmiştir.

HARMANDALI

Trt İcrası

Notaya Alan: Mehmet Ali TÜRK

The musical score is written for four instruments: baglama, bendir, bg1, and bdr. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 2/4. The tempo is marked as ♩ = 65. The score is divided into measures, with some measures containing triplets. The instruments are arranged in a system with four staves. The baglama staff is the top staff, followed by the bendir staff, then the bg1 staff, and finally the bdr staff. The score is written in a standard musical notation with a treble clef for the baglama and a bass clef for the other instruments. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 2/4. The tempo is marked as ♩ = 65. The score is divided into measures, with some measures containing triplets. The instruments are arranged in a system with four staves. The baglama staff is the top staff, followed by the bendir staff, then the bg1 staff, and finally the bdr staff. The score is written in a standard musical notation with a treble clef for the baglama and a bass clef for the other instruments.

Şekil 3.7 Harmandalı Zeybeği TRT İcrası

Eserin bu icrasında eksik ölçü ile başlanmış, artık ölçü ile sonlandırılmıştır. Bu iki ölçü toplamda bir ölçü olarak sayılmış ve ölçü sayısı yedi olarak tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra eser sonlandırılırken kullanılan ikinci dolapla birlikte toplam 66 vuruş tespit edilmiştir.

3.1.2.1. Tartımsal Boyut

Her bir vuruşa denk gelen birbirinden farklı 19 adet ritim kalıbı kullanılmıştır.

Birinci tip ritim kalıbı: Toplamda bir defa dördüncü düzumün ilk vuruşunda kullanılmıştır.

İkinci tip ritim kalıbı: Toplamda on defa kullanılmıştır. Bunlardan altısı birinci düzumün ikinci vuruşunda, biri ikinci düzumün son vuruşunda, ikisi üçüncü düzumün son vuruşunda, biri de birinci düzumün son vuruşunda kullanılmıştır.

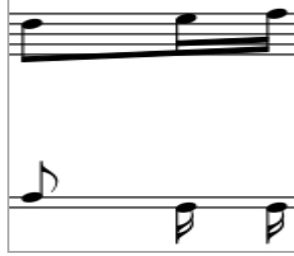
Üçüncü tip ritim kalıbı: Toplamda dört defa kullanılmıştır. Bunlardan üçü birinci düzumün son vuruşunda, biri de üçüncü düzumün ilk vuruşunda kullanılmıştır.

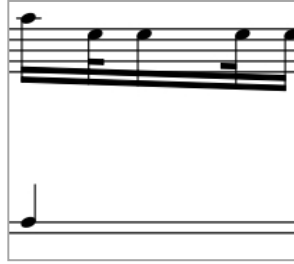
Sekizinci tip ritim kalıbı: Toplamda on bir defa kullanılmıştır. Bunlardan ikisi ikinci düzumün son vuruşunda, altısı dördüncü düzumün son vuruşunda, biri üçüncü düzumün son vuruşunda, biri birinci düzumün son vuruşunda, biri de birinci düzumün ikinci vuruşunda kullanılmıştır.

On birinci tip ritim kalıbı: Toplamda sekiz defa kullanılmıştır. Bunlardan üçü ikinci düzumün ilk vuruşunda, biri üçüncü düzumün son vuruşunda, biri üçüncü düzumün ilk vuruşunda, ikisi birinci düzumün son vuruşunda, biri de birinci düzumün ilk vuruşunda kullanılmıştır.

On üçüncü tip ritim kalıbı: Toplamda iki defa kullanılmıştır. Bunlardan biri dördüncü düzumün ilk vuruşunda, biri de birinci düzumün son vuruşunda (ikinci dolapta eser sonlandırılırken) kullanılmıştır.

On dördüncü tip ritim kalıbı: Bir defa olmak üzere dördüncü düzumün son vuruşunda kullanılmıştır.

On beşinci tip ritim kalıbı: Toplamda iki defa kullanılmıştır. Bunlardan biri birinci düzumün ilk vuruşunda, biri de üçüncü düzumün ilk vuruşunda kullanılmıştır.

On altıncı tip ritim kalıbı: Bir defa olmak üzere birinci düzumün ikinci vuruşunda kullanılmıştır.

On yedinci tip ritim kalıbı: Bir defa olmak üzere üçüncü düzumün son vuruşunda kullanılmıştır.

On sekizinci tip ritim kalıbı: Toplamda üç defa kullanılmıştır. Bunlardan biri birinci düzumün ilk vuruşunda, biri ikinci düzumün ilk vuruşunda, biri de üçüncü düzumün ilk vuruşunda kullanılmıştır.

On dokuzuncu tip ritim kalıbı: Toplamda dört defa, dördüncü düzumün ilk vuruşunda kullanılmıştır.

Yirminci tip ritim kalıbı: Toplamda beş defa kullanılmıştır. Bunlardan dördü birinci düzumün ilk vuruşunda, biri de üçüncü düzumün ilk vuruşunda kullanılmıştır.

Yirmi birinci tip ritim kalıbı: Bir defa olmak üzere ikinci düzumün son vuruşunda kullanılmıştır.

Yirmi ikinci tip ritim kalıbı: Toplamda beş defa kullanılmıştır. Bunlardan üçü ikinci düzumün ilk vuruşunda, ikisi de üçüncü düzumün ilk vuruşunda kullanılmıştır.

Yirmi üçüncü tip ritim kalıbı: Toplamda dört defa kullanılmıştır. Bunlardan ikisi ikinci düzumün son vuruşunda, ikisi de üçüncü düzumün son vuruşunda kullanılmıştır.

Yirmi dördüncü tip ritim kalıbı: Bir defa olmak üzere ikinci düzümün son vuruşunda kullanılmıştır.

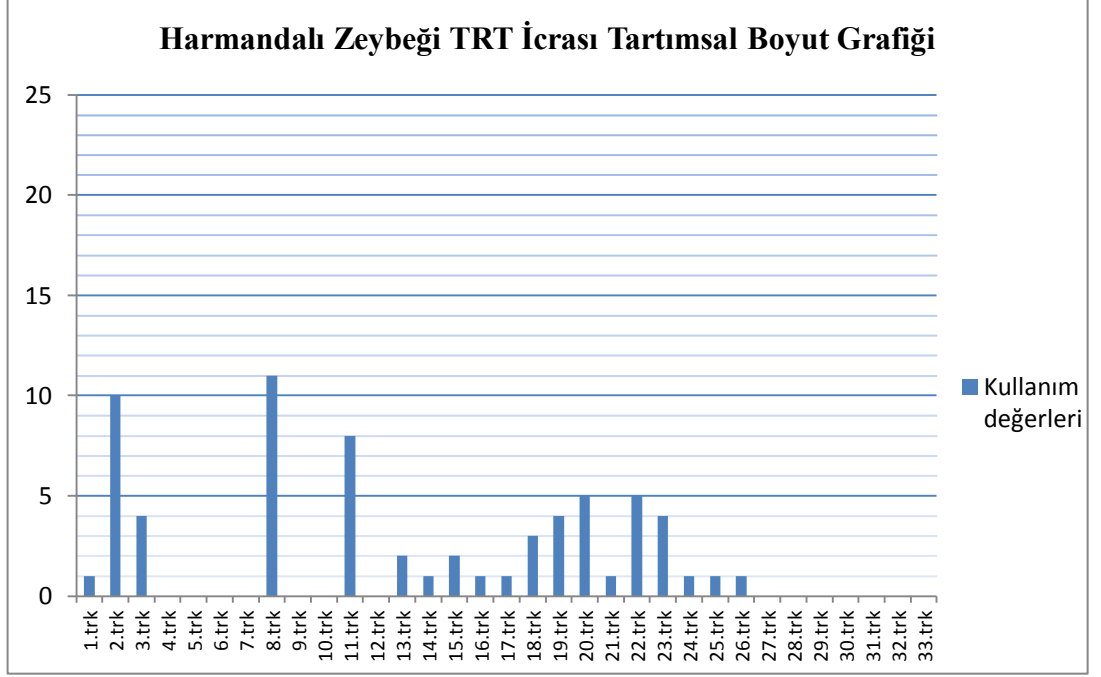

Yirmi beşinci tip ritim kalıbı: Bir defa olmak üzere dördüncü düzümün ilk vuruşunda kullanılmıştır.

Yirmi altıncı tip ritim kalıbı: Bir defa olmak üzere birinci düzümün ilk vuruşunda kullanılmıştır.

Şekil 3.8 Harmandalı Zeybeği TRT İcrası Tartımsal Boyut Grafiği

Yukarıdaki tabloya göre, sekizinci tip ritim kalıbı 11 defa kullanımla, Harmandalı Zeybeğinin TRT icrasında en çok kullanılan ritim kalıbı olarak göze çarpmaktadır. Bunun yanı sıra 4, 5, 6, 7, 9, 10, 12, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33 numaralı ritim kalıplarının da, eserin bu icrasında hiç kullanılmadığı görülmektedir.

3.1.2.2. Düzümsel Boyut

Eser 9/4'lük ölçüye sahip olup 3+2+2+2 düzum sıralamasında icra edilmiştir.

Birinci düzum: “On beşinci tip ritim kalıbı – altıncı tip ritim kalıbı – üçüncü tip ritim kalıbı” sıralaması bir defa kullanılmıştır.

“On sekizinci tip ritim kalıbı – ikinci tip ritim kalıbı – üçüncü tip ritim kalıbı” sıralaması bir defa kullanılmıştır.

“Yirminci tip ritim kalıbı – ikinci tip ritim kalıbı – üçüncü tip ritim kalıbı” sıralaması bir defa kullanılmıştır.

“Yirminci tip ritim kalıbı – ikinci tip ritim kalıbı – ikinci tip ritim kalıbı” sıralaması bir defa kullanılmıştır.

“Yirminci tip ritim kalıbı – ikinci tip ritim kalıbı – on birinci tip ritim kalıbı” sıralaması bir defa kullanılmıştır.

İkinci düzüm: “On birinci tip ritim kalıbı – sekizinci tip ritim kalıbı” sıralaması iki defa kullanılmıştır.

“On sekizinci tip ritim kalıbı – ikinci tip ritim kalıbı” sıralaması bir defa kullanılmıştır.

“On birinci tip ritim kalıbı – yirmi birinci tip ritim kalıbı” sıralaması bir defa kullanılmıştır.

“Yirmi ikinci tip ritim kalıbı – yirmi üçüncü tip ritim kalıbı” sıralaması iki defa kullanılmıştır.

“Yirmi ikinci tip ritim kalıbı – yirmi dördüncü tip ritim kalıbı” sıralaması bir defa kullanılmıştır.

Üçüncü düzüm: “Üçüncü tip ritim kalıbı – on birinci tip ritim kalıbı” sıralaması bir defa kullanılmıştır.

“On beşinci tip ritim kalıbı – on yedinci tip ritim kalıbı” sıralaması bir defa kullanılmıştır.

“On birinci tip ritim kalıbı – ikinci tip ritim kalıbı” sıralaması bir defa kullanılmıştır.

“On sekizinci tip ritim kalıbı – ikinci tip ritim kalıbı” sıralaması bir defa kullanılmıştır.

“Yirmi ikinci tip ritim kalıbı – yirmi üçüncü tip ritim kalıbı” sıralaması iki defa kullanılmıştır.

“Yirminci tip ritim kalıbı – sekizinci tip ritim kalıbı” sıralaması bir defa kullanılmıştır.

Dördüncü düzum: “On üçüncü tip ritim kalıbı – on dördüncü tip ritim kalıbı” sıralaması bir defa kullanılmıştır.

“Birinci tip ritim kalıbı – sekizinci tip ritim kalıbı” sıralaması bir defa kullanılmıştır.

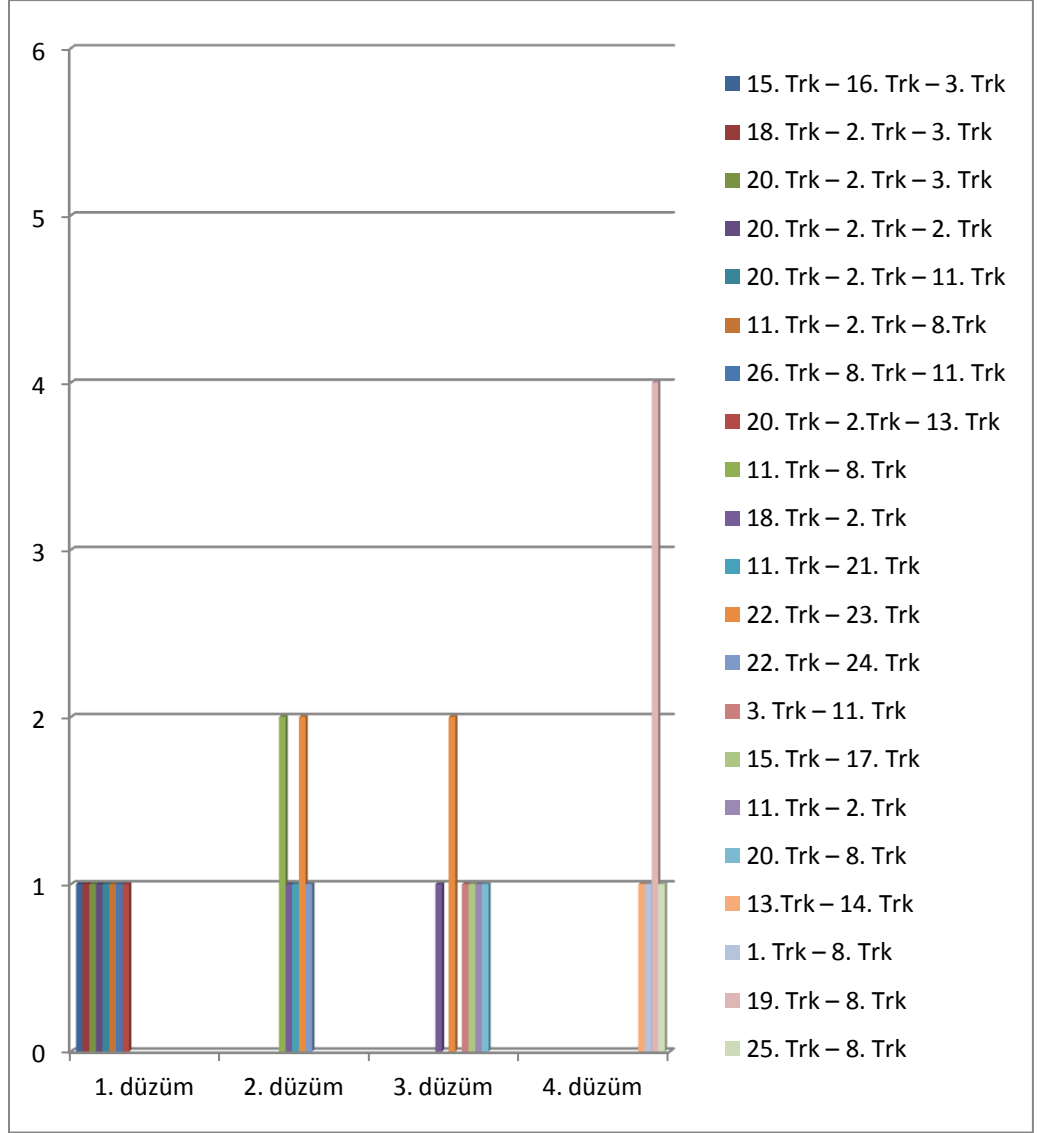

“On dokuzuncu tip ritim kalıbı – sekizinci tip ritim kalıbı” sıralaması dört defa kullanılmıştır.

“Yirmi beşinci tip ritim kalıbı – sekizinci tip ritim kalıbı” sıralaması bir defa kullanılmıştır.

Şekil 3.9 Harmandalı Zeybeği TRT İcrası Düzümsel Boyut Grafiği

Yukarıdaki tabloda her düzümde sıklıkla kullanılan ritim kalıpları sıralamaları göze çarpmaktadır. Buna göre birinci düzümde sekiz farklı düzüm sıralamasının birer defa kullanıldığı göze çarpmaktadır. İkinci düzümde ise, “on birinci tip ritim kalıbı – sekizinci tip ritim kalıbı” sıralaması ile “yirmi ikinci tip ritim kalıbı – yirmi üçüncü tip ritim kalıbı” sıralaması, ikişer defa olmak üzere en çok kullanılan ritmik kümelenmeler olmuşlardır. Üçüncü düzümde ise “yirmi ikinci tip ritim kalıbı – yirmi üçüncü tip ritim kalıbı” sıralaması, iki defa kullanımla en çok kullanılan ritmik kümelenmeler olmuştur. Ayrıca, “yirmi ikinci tip ritim kalıbı – yirmi üçüncü tip ritim kalıbı” sıralaması ile “on sekizinci tip ritim kalıbı – İkinci tip ritim kalıbı” sıralaması, ikinci ve üçüncü düzümde

ortak kullanılan ritmik kümelenmeler olmuşlardır. Dördüncü düzümde ise “on dokuzuncu tip ritim kalıbı – sekizinci tip ritim kalıbı” sıralaması, en çok kullanılan ritmik kümelenmeler olmuşlardır.

Yukarıdaki tabloya göre, birinci düzümde kullanılan kümelenmelerin eşit bir şekilde dağılmasından ve öne çıkan bir kümelenme olmayışından, ortak bir ritim kalıbı oluşturulamamaktadır.

3.1.3. Harmandalı Zeybeğinin Yöresel ve TRT İcralarının Karşılaştırılması

1. Eserin yöresel icrasında davul ve zurna enstrümanları, TRT icrasında ise bağlama ve bendir kullanılmıştır.
1. Eserin TRT icrasında birbirinden farklı on dokuz adet ritim kalıbı kullanılmış, yöresel icrada ise birbirinden farklı on iki adet ritim kalıbı kullanılmıştır. Bu durumda TRT icrasındaki ritim kalıbı çeşitliliği, yöresel icradakinden fazladır.
2. Eserin TRT icrasında, yirmi bir adet düzüm sıralaması kullanılırken; yöresel icrada ise on dört adet düzüm sıralaması kullanılmıştır. Bu durumda, TRT icrasındaki düzümsel sıralama çeşitliliği yöresel icradakinden fazladır.
3. Eserin yöresel icrasında hiç kullanılmayan 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25 ve 26 numaralı ritim kalıpları TRT icrasında; TRT icrasında hiç kullanılmayan 4, 5, 6, 7, 9, 10 ve 12 numaralı ritim kalıpları da yöresel icrada kullanılmıştır.
4. Her iki icra da düzümsel sıralama olarak 3+2+2+2 sıralamasıyla icra edilmiş olup eserin ritmik icra yapısına uygun icra edilmişlerdir.
5. Eserin yöresel icrasında düzümler, üçüncü düzümün sonunda dokuzuncu tip ritim kalıbı kullanılmadığı takdirde, tamamı sekizlik notayla bitirilerek bir durağanlık etkisi yaratılmıştır. Bu da düzümlerin net bir şekilde ortaya çıkmasını sağlamaktadır. Eserin TRT icrasında ise otuz ikilik notaların çok kullanılmasından dolayı düzüm sonlarında onaltılık notalar kullanılmıştır. Ancak bu durum düzümsel sıralamanın belirgin bir şekilde ortaya çıkmasına engel teşkil etmemektedir.
6. Her iki icrada da, süsleme amaçlı olduğu düşünülen çarpmalar kullanılmıştır. Ancak bu çarpmalar, yöresel icrada her düzümün başında sistemli olarak kullanılmıştır.

7. Eserin TRT icrasında birinci düzümde kullanılan kümelenmelerin eşit bir şekilde dağılmasından ve öne çıkan bir kümelenme olmayışından, ortak bir ritim kalıbı oluşturulamamaktadır. Yöresel icrada düzümlerde en çok kullanılan ritmik kümelenmelerin birleştirilmesiyle oluşturulan ideal ölçü aşağıdaki gibidir.

3.2. KERİMOĞLU ZEYBEĞİNİN YÖRESEL ve TRT İCRALARININ KARŞILAŞTIRILMASI

Bu bölümde Kerimoğlu Zeybeği'nin Yöresel ve TRT icralarının ritmik icraları, tartımsal ve düzümsel açıdan karşılaştırılmıştır. Elde edilen video ve ses kayıtları notaya alınmış ve nota üzerinde inceleme yapılmıştır.

3.2.1. Kerimoğlu Zeybeği(Yöresel İcra)

Bu bölümde Aydın Yöresinin tanınmış yöresel sanatçılarından olan Basri EĞRİBOYUN(solo zurna), Erman EĞRİBOYUN(dem zurna) ve Erhan EĞRİBOYUN(davul) tarafından 29.07.2011 tarihinde AYDIN /Germencik'te icra edilmiş Kerimoğlu Zeybeğinin icrası, tartımsal ve düzümsel açıdan incelenmiştir.

KERİMOĞLU ZEYBEĞİ
Yöresel İcra

Notaya Alan: Mehmet Ali TÜRK

♩ = 60

Şekil 3.10 Kerimoğlu Zeybeği Yöresel İcrası

3.2.1.1. Tartımsal Boyut

Eserin yöresel icrasında, altı ölçüde toplam elli dört vuruş tespit edilmiştir. Her bir dörtlük vuruşa denk gelen birbirinden farklı on bir adet ritim kalıbı kullanılmıştır.

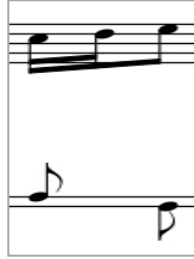
Birinci tip ritim kalıbı: Toplamda yirmi bir defa kullanılmıştır. Bunların tamamı da düzümlerin birinci vuruşlarında kullanılmıştır.

İkinci tip ritim kalıbı: Toplamda üç defa kullanılmıştır. Bunların tamamı da birinci düzümlerin ikinci vuruşunda kullanılmıştır.

Üçüncü tip ritim kalıbı: Toplamda üç defa kullanılmıştır. Bunların tamamı da birinci düzümlerin son vuruşunda kullanılmıştır.

Dördüncü tip ritim kalıbı: Toplamda iki defa kullanılmıştır. Bunlardan biri birinci düzümlerin son vuruşunda, biri de ikinci düzümlerin son vuruşunda kullanılmıştır.

Beşinci tip ritim kalıbı: Bir defa olmak üzere üçüncü düzumün son vuruşunda kullanılmıştır.

Altıncı tip ritim kalıbı: Toplamda altı defa kullanılmıştır. Bunlardan biri birinci düzumün son vuruşunda, beşi de dördüncü düzumün son vuruşunda (ölçü sonlarında) kullanılmıştır.

Yedinci tip ritim kalıbı: Toplamda iki defa kullanılmıştır. Bunların tamamı da birinci düzumün son vuruşunda kullanılmıştır.

Sekizinci tip ritim kalıbı: Toplamda yedi defa kullanılmıştır. Bunlardan biri birinci düzumün son vuruşunda, beşi ikinci düzumün son vuruşunda, biri de üçüncü düzumün son vuruşunda kullanılmıştır.

Dokuzuncu tip ritim kalıbı: Toplamda dört defa kullanılmıştır. Bunların tamamı da üçüncü düzumün son vuruşunda kullanılmıştır.

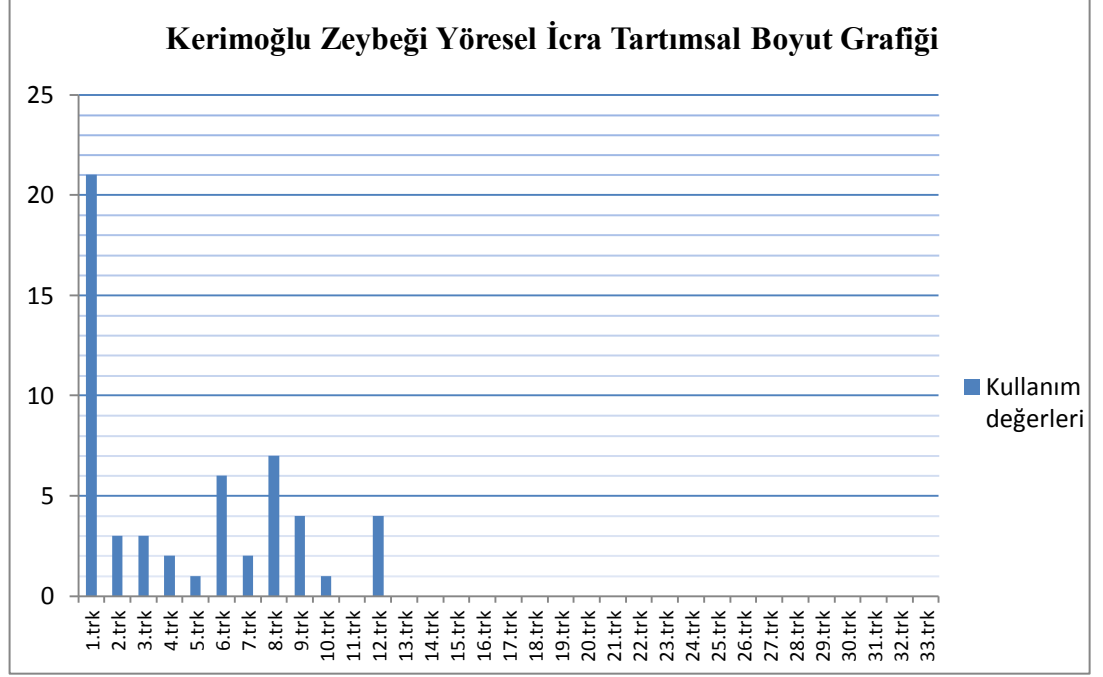

Onuncu tip ritim kalıbı: Bir defa olmak üzere dördüncü düzumün son vuruşunda (eser sonlandırılırken) kullanılmıştır.

On ikinci tip ritim kalıbı: Toplamda dört defa kullanılmıştır. Bunlardan biri birinci düzumün ikinci vuruşunda, ikisi ikinci düzumün ilk vuruşunda, biri de üçüncü düzumün ilk vuruşunda kullanılmıştır.

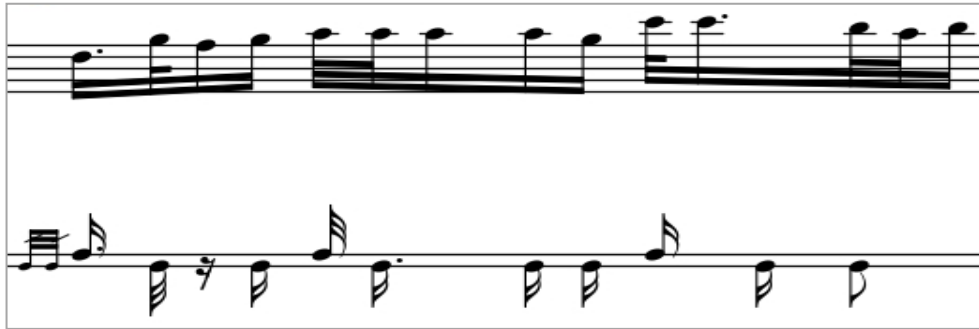
Şekil 3.11 Kerimoğlu Zeybeği Yöresel İcra Tartımsal Boyut Grafiği

Yukarıdaki tabloda da görüldüğü gibi birinci tip ritim kalıbı, Kerimoğlu Zeybeğinin yöresel icrasında, yirmi bir defa kullanımla en çok kullanılan ritim kalıbı olmuştur. Ayrıca 11 numaralı ritim kalıbı ve 13 - 33 numaralı ritim kalıplarının da bu icra da hiç kullanılmadığı görülmüştür.

3.2.1.2. Düzümsel Boyut

Eser 9/4'lük ölçü yapısına sahip olup eserin ritmik yapısına uygun olarak 3+2+2+2 düzüm sıralamasıyla icra edilmiştir.

Birinci düzüm: “Birinci tip ritim kalıbı – on ikinci tip ritim kalıbı – sekizinci tip ritim kalıbı” sıralaması bir defa kullanılmıştır.

“Birinci tip ritim kalıbı – yedinci tip ritim kalıbı – dördüncü tip ritim kalıbı” sıralaması bir defa kullanılmıştır.

“Birinci tip ritim kalıbı – ikinci tip ritim kalıbı – üçüncü tip ritim kalıbı” sıralaması üç defa kullanılmıştır.

“Birinci tip ritim kalıbı – yedinci tip ritim kalıbı – altıncı tip ritim kalıbı” sıralaması bir defa kullanılmıştır.

İkinci düzüm: “Birinci tip ritim kalıbı – sekizinci tip ritim kalıbı” sıralaması üç defa kullanılmıştır.

“On ikinci tip ritim kalıbı – sekizinci tip ritim kalıbı” sıralaması iki defa kullanılmıştır.

“Birinci tip ritim kalıbı – dördüncü tip ritim kalıbı” sıralaması bir defa kullanılmıştır.

Üçüncü düzüm: “Birinci tip ritim kalıbı – beşinci tip ritim kalıbı” sıralaması bir defa kullanılmıştır.

“Birinci tip ritim kalıbı – dokuzuncu tip ritim kalıbı” sıralaması üç defa kullanılmıştır.

“On ikinci tip ritim kalıbı – dokuzuncu tip ritim kalıbı” sıralaması bir defa kullanılmıştır.

“Birinci tip ritim kalıbı – sekizinci tip ritim kalıbı” sıralaması bir defa kullanılmıştır.

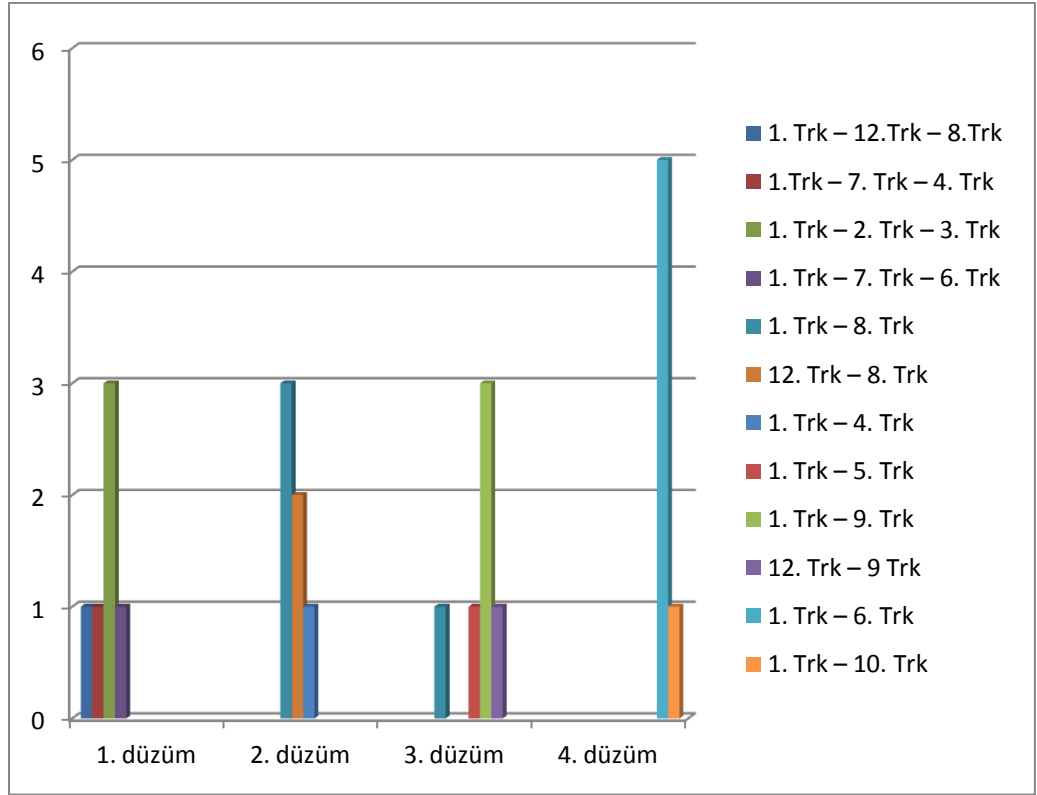

Dördüncü düzüm: “Birinci tip ritim kalıbı – altıncı tip ritim kalıbı” sıralaması beş defa kullanılmıştır.

“Birinci tip ritim kalıbı – onuncu tip ritim kalıbı” sıralaması bir defa (eser sonlandırılırken) kullanılmıştır.

Şekil 3.12 Kerimoğlu Zeybeği Yöresel İcra Düzümsel Boyut Grafiği

Yukarıdaki tabloda her düzüm de sıklıkla kullanılan ritim kalıpları sıralamaları göze çarpmaktadır. Buna göre birinci düzümde “birinci tip ritim kalıbı - ikinci tip ritim kalıbı - üçüncü tip ritim kalıbı” sıralaması üç defa kullanımla, ikinci düzümde “birinci tip ritim kalıbı - sekizinci tip ritim kalıbı” sıralaması üç defa kullanımla, üçüncü düzümde “birinci tip ritim kalıbı - dokuzuncu tip ritim kalıbı” sıralaması üç defa kullanımla, dördüncü düzümde ise “birinci tip ritim kalıbı - altıncı tip ritim kalıbı” sıralaması beş defa kullanımla en çok kullanılan ritmik kümelenmeler olmuştur. Birinci tip ritim kalıbının on defa kullanımla düzümün birinci vuruşlarında kullanıldığı görülmektedir. Birinci tip ritim kalıbı - onuncu tip ritim kalıbı sıralamasının sadece eser sonlandırılırken kullanılması göz önünde bulundurulduğunda, her ölçü birinci tip ritim kalıbı - altıncı tip ritim kalıbı sıralamasıyla sonlandırılmıştır. Ayrıca “birinci tip ritim kalıbı - sekizinci tip ritim kalıbı” sıralaması, ikinci ve üçüncü düzümde ortak kullanılan ritmik kümelenmeler olmuşturlar.

Yukarıda tabloya göre her düzümde en çok kullanılan ritim kalıplarını birleştirdiğimizde “birinci tip ritim kalıbı - ikinci tip ritim kalıbı - üçüncü tip ritim kalıbı” - “birinci tip ritim kalıbı - sekizinci tip ritim kalıbı” - “birinci tip ritim kalıbı -

dokuzuncu tip ritim kalıbı” - “birinci tip ritim kalıbı – altıncı tip ritim kalıbı” şeklinde bir ölçü oluşturulabilmektedir. Bu ölçü, eserin yöresel icrasında kullanılan 4. ölçüde görülmektedir.

3.2.2. Kerimoğlu Zeybeği (TRT İcrası)

Bu bölümde, Kerimoğlu Zeybeğinin TRT sanatçıları tarafından icra edilmiş ve arşivlenmiş ses kayıtları, tartımsal ve düzümsel açıdan incelenmiştir.

[illegible]

Şekil 3.13 *Kerimoğlu Zeybeği TRT İcrası*

3.2.2.1. Tartımsal Boyut

Eserin yöresel icrasında, altı ölçüde toplam elli dört vuruş tespit edilmiştir. Her bir dördlük vuruşa denk gelen birbirinden farklı on iki adet ritim kalıbı kullanılmıştır.

Birinci tip ritim kalıbı: Toplamda yirmi defa kullanılmıştır. Bunlardan dördü birinci düzumün ilk vuruşunda, beşi ikinci düzumün ilk vuruşunda, beşi üçüncü düzumün ilk vuruşunda, altısı da dördüncü düzumün ilk vuruşunda kullanılmıştır.

Üçüncü tip ritim kalıbı: Toplamda beş defa kullanılmıştır. Bunlardan biri birinci düzumün ikinci vuruşunda, diğer dördü de birinci düzumün son vuruşunda kullanılmıştır.

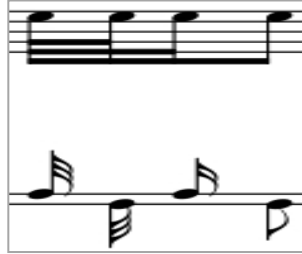
Dördüncü tip ritim kalıbı: Toplamda on üç defa kullanılmıştır. Bunlardan üçü birinci düzumün ikinci vuruşunda, ikisi birinci düzumün son vuruşunda, altısı ikinci düzumün son vuruşunda, diğer ikisi de dördüncü düzumün son vuruşunda kullanılmıştır.

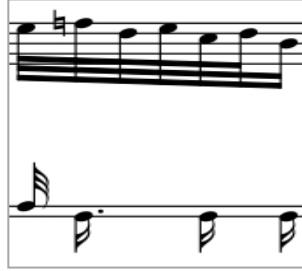
Dokuzuncu tip ritim kalıbı: Toplamda dört defa kullanılmıştır. Bunlardan üçü üçüncü düzumün son vuruşunda, biri de birinci düzumün ikinci vuruşunda kullanılmıştır.

Onuncu tip ritim kalıbı: Bir defa olmak üzere dördüncü düzumün son vuruşunda kullanılmıştır.

On ikinci tip ritim kalıbı: Bir defa olmak üzere birinci düzumün ikinci vuruşunda kullanılmıştır.

Yirmi beşinci tip ritim kalıbı: Toplamda iki defa kullanılmıştır. Bunların tamamı da birinci düzumün ilk vuruşunda kullanılmıştır.

Yirmi dokuzuncu tip ritim kalıbı: Bir defa olmak üzere üçüncü düzumün son vuruşunda kullanılmıştır.

Otuzuncu tip ritim kalıbı: Toplamda üç defa kullanılmıştır. Bunlardan ikisi dördüncü düzumün son vuruşunda, biri de üçüncü düzumün son vuruşunda kullanılmıştır.

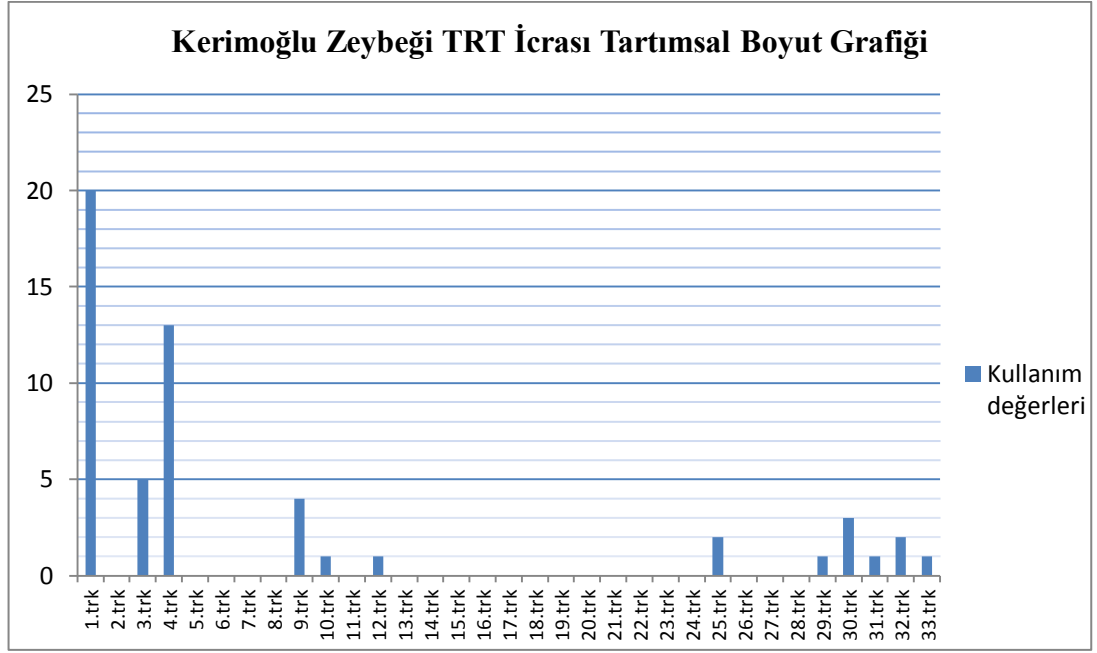
Otuz birinci tip ritim kalıbı: Bir defa olmak üzere üçüncü düzumün son vuruşunda kullanılmıştır.

Otuz ikinci tip ritim kalıbı: Toplamda iki defa kullanılmıştır. Bunlardan biri ikinci düzumün ilk vuruşunda, diğeri de üçüncü düzumün ilk vuruşunda kullanılmıştır.

Otuz üçüncü tip ritim kalıbı: Bir defa olmak üzere dördüncü düzümün son vuruşunda kullanılmıştır.

Şekil 3.14 Kerimoğlu Zeybeği TRT İcrası Tartımsal Boyut Grafiği

Yukarıdaki tabloya göre birinci tip ritim kalıbı, yirmi defa kullanımla, Kerimoğlu Zeybeğinin TRT icrasında en çok kullanılan ritim kalıbı olmuştur. Bunun yanı sıra 2, 5, 6, 7, 8, 11, 13-24, 26, 27 ve 28 numaralı ritim kalıplarının da, eserin bu icrasında hiç kullanılmadığı görülmektedir.

3.2.2.2. Düzümsel Boyut

Eser 9/4'lük ölçüye sahip olup 3+2+2+2 düzüm sıralamasında icra edilmiştir.

Birinci düzüm: “Birinci tip ritim kalıbı – üçüncü tip ritim kalıbı – üçüncü tip ritim kalıbı” sıralaması bir defa kullanılmıştır.

“Birinci tip ritim kalıbı – dokuzuncu tip ritim kalıbı – üçüncü tip ritim kalıbı” sıralaması bir defa kullanılmıştır.

“Yirmi beşinci tip ritim kalıbı – on ikinci tip ritim kalıbı – dördüncü tip ritim kalıbı” sıralaması bir defa kullanılmıştır.

“Yirmi beşinci tip ritim kalıbı – dördüncü tip ritim kalıbı – dördüncü tip ritim kalıbı” sıralaması bir defa kullanılmıştır.

“Birinci tip ritim kalıbı – dördüncü tip ritim kalıbı – üçüncü tip ritim kalıbı” sıralaması iki defa kullanılmıştır.

İkinci düzüm: “Birinci tip ritim kalıbı – dördüncü tip ritim kalıbı” sıralaması beş defa kullanılmıştır.

“Otuz ikinci tip ritim kalıbı – dördüncü tip ritim kalıbı” sıralaması bir defa kullanılmıştır.

Üçüncü düzüm: “Birinci tip ritim kalıbı – dokuzuncu tip ritim kalıbı” sıralaması iki defa kullanılmıştır.

“Birinci tip ritim kalıbı – yirmi dokuzuncu tip ritim kalıbı” sıralaması bir defa kullanılmıştır.

“Birinci tip ritim kalıbı – otuz birinci tip ritim kalıbı” sıralaması bir defa kullanılmıştır.

“Otuz ikinci tip ritim kalıbı – dokuzuncu tip ritim kalıbı” sıralaması bir defa kullanılmıştır.

“Birinci tip ritim kalıbı – otuzuncu tip ritim kalıbı” sıralaması bir defa kullanılmıştır.

Dördüncü düzum: “Birinci tip ritim kalıbı – onuncu tip ritim kalıbı” sıralaması bir defa kullanılmıştır.

“Birinci tip ritim kalıbı – otuzuncu tip ritim kalıbı” sıralaması iki defa kullanılmıştır.

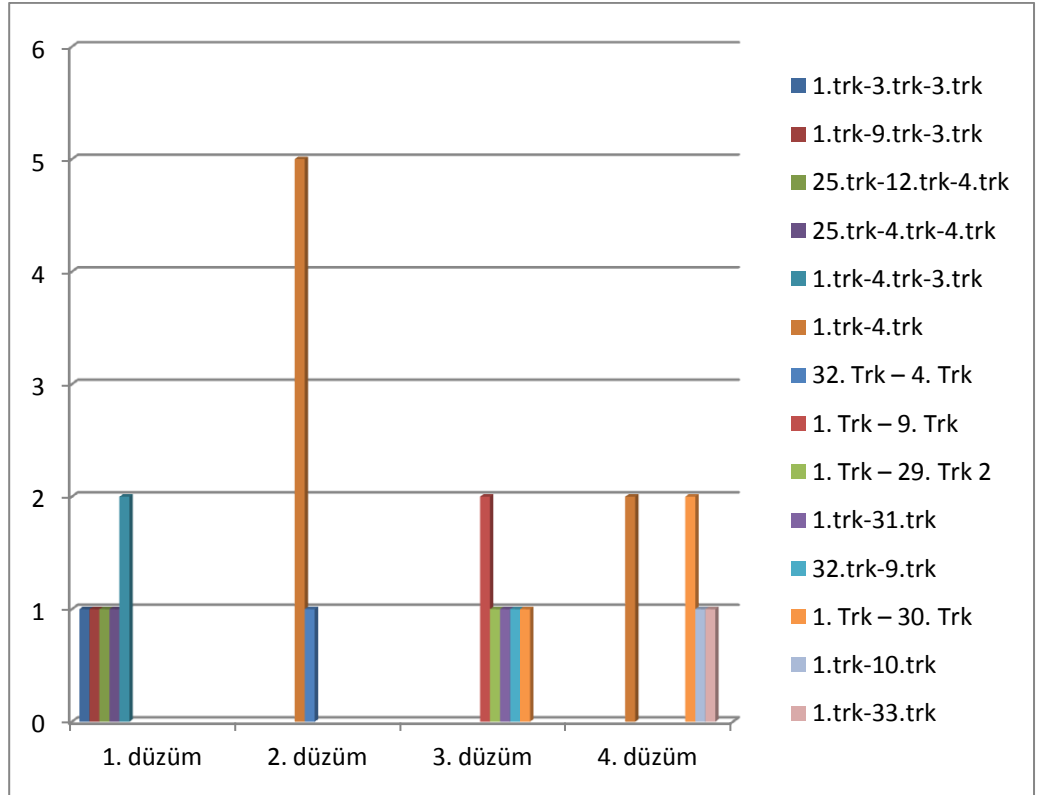

“Birinci tip ritim kalıbı – dördüncü tip ritim kalıbı” sıralaması iki defa kullanılmıştır.

“Birinci tip ritim kalıbı – otuz üçüncü tip ritim kalıbı” sıralaması bir defa kullanılmıştır.

Şekil 3.15 Kerimoğlu Zeybeği TRT İcrası Düzümsel Boyut Grafiği

Yukarıdaki tabloda, Kerimoğlu Zeybeğinin TRT icrasındaki, düzümlerde oluşan ritmik kümelenmelerin kullanım sıklığı değerleri verilmiştir. Buna göre, birinci düzümde “birinci tip ritim kalıbı – dördüncü tip ritim kalıbı – üçüncü tip ritim kalıbı” sıralaması iki defa kullanımla, ikinci düzümde “ birinci tip ritim kalıbı – dördüncü tip ritim kalıbı” sıralaması beş defa kullanımla, üçüncü düzümde “birinci tip ritim kalıbı – dokuzuncu tip ritim kalıbı” sıralaması iki defa kullanımla, dördüncü düzümde ise “birinci tip ritim kalıbı – dördüncü tip ritim kalıbı” sıralaması ile “birinci tip ritim kalıbı – otuzuncu tip ritim kalıbı” sıralaması ikişer defa kullanımla en çok kullanılan ritmik kümelenmeler olmuşlardır. Bunun yanı sıra “birinci ritim kalıbı – dördüncü tip ritim kalıbı” sıralaması ikinci ve dördüncü düzümde, “birinci tip ritim sıralaması – otuzuncu tip ritim kalıbı” sıralaması da üçüncü ve dördüncü düzümde ortak kullanılan ritmik kümelenmeler olmuşlardır.

Her düzümde en çok kullanılan ritmik kümelenmeleri birleştirdiğimizde, dördüncü düzümde iki farklı ritmik kümelenmenin eşit sayıda kullanıldığı tespit edilmiş ve buna bağlı olarak iki adet ölçü oluşturulmuştur.

En çok kullanılan düzümlerden oluşan birinci tip ölçü

En çok kullanılan düzümlerden oluşan ikinci tip ölçü

3.2.3. Kerimoğlu Zeybeğinin Yöresel ve TRT İcralarının Karşılaştırılması

1. Eserin yöresel icrasında davul ve zurna enstrümanları, TRT icrasında ise bağlama, kaval, zurna, davul ve bendir enstrümanları kullanılmıştır.
2. Eserin her iki icrasında da birbirinden farklı on bir adet ritim kalıbı kullanılmıştır. Bu durumda TRT icrasındaki ritim kalıbı çeşitliliği, yöresel icradaki ritim kalıbı çeşitliliği birbirine eşittir.
3. Eserin TRT icrasında, birbirinden farklı on dört çeşit düzum sıralaması kullanılırken, yöresel icrasında ise birbirinden farklı on iki çeşit düzum sıralaması kullanılmıştır. Bu durumda, TRT icrasındaki düzünsel sıralama çeşitliliği yöresel icradakinden fazladır.
4. Eserin yöresel icrasında hiç kullanılmayan 25, 29,30, 31, 32 ve 33 numaralı ritim kalıpları TRT icrasında; TRT icrasında hiç kullanılmayan 2, 5, 6, 7 ve 8 numaralı ritim kalıpları da eserin yöresel icrasında kullanılmıştır.
5. Her iki icra da düzünsel sıralama olarak 3+2+2+2 sıralamasıyla icra edilmiş olup eserin ritmik icra yapısına uygun icra edilmişlerdir.
6. Eserin yöresel icrasındaki düzümler, üçüncü düzum sonlarından dokuzuncu tip ritim kalıbı kullanılmadığı takdirde, tamamı sekizlik notayla bitirilmiştir. Bu durum, bir durağanlık etkisi yaratarak, düzümlerin net bir şekilde ortaya çıkmasını sağlamaktadır. Bu durum, eserin TRT icrasında otuz ikilik notaların çok kullanılmasından dolayı, düzum sonlarında onaltılık notaların kullanılmasıyla farklılık gösterse de, düzünsel sıralama belirgin bir şekilde ortaya çıkmaktadır.

7. Her iki icrada da, süsleme amaçlı olduğu düşünülen çarpmalar kullanılmıştır. Ancak bu çarpmalar, yöresel icrada her düzümün başında sistemli olarak kullanılmıştır.
8. Eserin yöresel icrasında düzümlerde en çok kullanılan ritmik kümelenmelerin birleştirilmesiyle oluşturulan ideal ölçü aşağıdaki gibidir.

Eserin TRT icrasında, dördüncü düzümde kullanılan iki kümelenmenin eşit sayıda kullanılmasından dolayı iki tip ideal ölçü belirlenmiştir.

Birinci tip ölçü

İkinci tip ölçü

3.3. YENİ TAVAS ZEYBEĞİNİN YÖRESEL ve TRT İCRALARININ KARŞILAŞTIRILMASI

Bu bölümde Yeni Tavas Zeybeği'nin Yöresel ve TRT icralarının ritmik icraları, tartımsal ve düzümsel açıdan karşılaştırılmıştır. Elde edilen video ve ses kayıtları notaya alınmış ve nota üzerinde inceleme yapılmıştır.

3.3.1. Yeni Tavas Zeybeği (Yöresel İcra)

Bu bölümde Aydın Yöresinin tanınmış yöresel sanatçılarından olan Basri EĞRİBOYUN(solo zurna), Erman EĞRİBOYUN(dem zurna) ve Erhan EĞRİBOYUN(davul) tarafından 29.07.2011 tarihinde AYDIN /Germencik'te icra edilmiş Yeni Tavas Zeybeğinin icrası, tartımsal ve düzümsel açıdan incelenmiştir.

YENİ TAVAS
Yöresel İcra

Yöre: Aydın Notaya Alan: Mehmet Ali TÜRK

$\text{♩} = 65$

Şekil 3.16 Yeni Tavas Zeybeği Yöresel İcrası

3.3.1.1. Tartımsal Boyut

Eserin bu icrasında, beş ölçüde toplam kırk beş vuruş tespit edilmiştir. Her bir vuruşa denk gelen birbirinden farklı on adet ritim kalıbı kullanılmıştır.

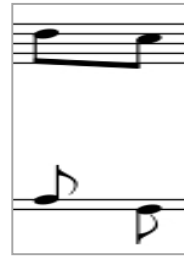
Birinci tip ritim kalıbı: Toplamda yirmi defa kullanılmıştır. Tamamı da düzümlerin birinci vuruşunda kullanılmıştır.

İkinci tip ritim kalıbı: Toplamda iki defa kullanılmıştır. İkisi de birinci düzümün ikinci vuruşunda kullanılmıştır.

Üçüncü tip ritim kalıbı: Toplamda üç defa kullanılmıştır. Bunlardan ikisi birinci düzümün son vuruşunda, biri de ikinci düzümün son vuruşunda kullanılmıştır.

Dördüncü tip ritim kalıbı: Toplamda dört defa kullanılmıştır. Bunlardan üçü birinci düzümün son vuruşunda, biri de ikinci düzümün son vuruşunda kullanılmıştır.

Beşinci tip ritim kalıbı: Toplamda dört defa kullanılmıştır. Tamamı da üçüncü düzümün son vuruşunda kullanılmıştır.

Altıncı tip ritim kalıbı: Toplamda beş defa kullanılmıştır. Bunlardan dördü dördüncü düzümün son vuruşunda, biri de ikinci düzümün son vuruşunda kullanılmıştır.

Yedinci tip ritim kalıbı: Toplamda üç defa kullanılmıştır. Tamamı da birinci düzümün ikinci vuruşunda kullanılmıştır.

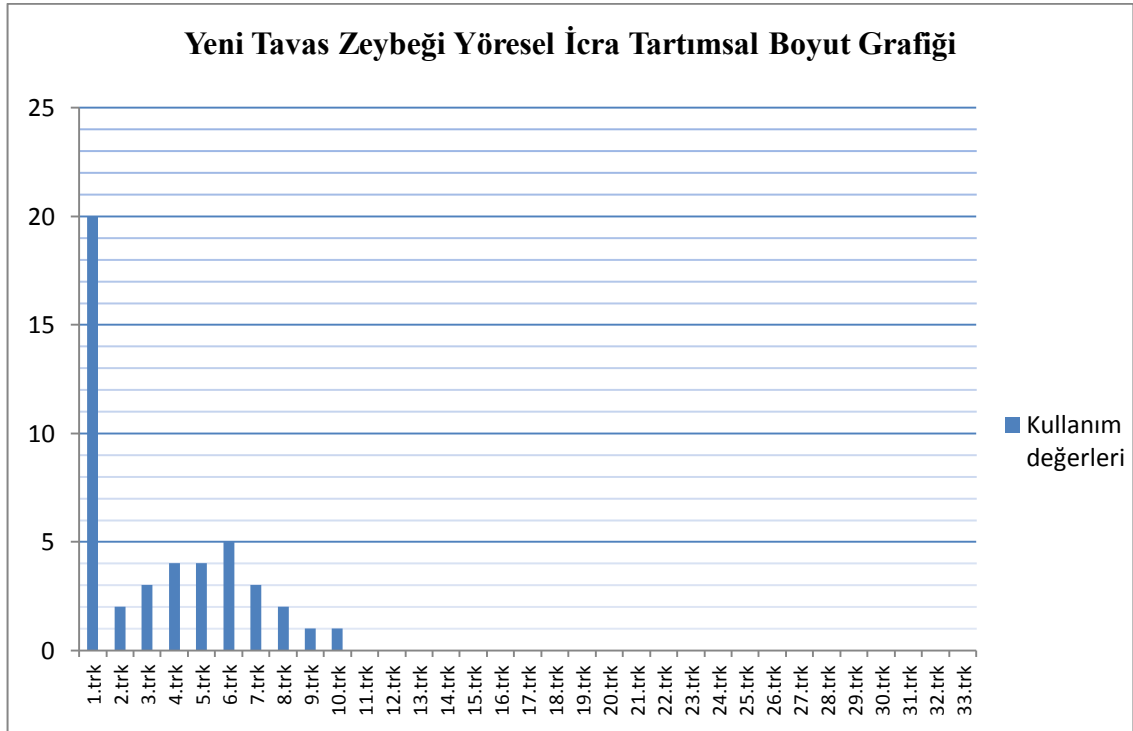
Sekizinci tip ritim kalıbı: Toplamda iki defa kullanılmıştır. Bunların tamamı da ikinci düzümün son vuruşunda kullanılmıştır.

Dokuzuncu tip ritim kalıbı: Bir defa olmak üzere üçüncü düzümlün son vuruşunda kullanılmıştır.

Onuncu tip ritim kalıbı: Bir defa olmak üzere dördüncü düzümlün son vuruşunda(eser sonlandırılırken) kullanılmıştır.

Şekil 3.17 Yeni Tavas Zeybeği Yöresel İcra Tartımsal Boyut Grafiği

Yukarıdaki tabloya göre birinci tip ritim kalıbı, yirmi defa kullanımla, Yeni Tavas Zeybeğinin yöresel icrasında en çok kullanılan ritim kalıbı olmuştur. Bunun yanı sıra 11-33 numaralı ritim kalıplarının da, eserin bu icrasında hiç kullanılmadığı görülmektedir.

3.3.1.2. Düzümsel Boyut

Eser 9/4'lük ölçüye sahip olup 3+2+2+2 düzum sıralamasında icra edilmiştir.

Birinci düzum: “Birinci tip ritim kalıbı – ikinci tip ritim kalıbı – üçüncü tip ritim kalıbı” sıralaması iki defa kullanılmıştır.

“Birinci tip ritim kalıbı – yedinci tip ritim kalıbı – dördüncü tip ritim kalıbı” sıralaması üç defa kullanılmıştır.

İkinci düzum: “Birinci tip ritim kalıbı – dördüncü tip ritim kalıbı” sıralaması bir defa kullanılmıştır.

“Birinci tip ritim kalıbı – sekizinci tip ritim kalıbı” sıralaması iki defa kullanılmıştır.

“Birinci tip ritim kalıbı – üçüncü tip ritim kalıbı” sıralaması bir defa kullanılmıştır.

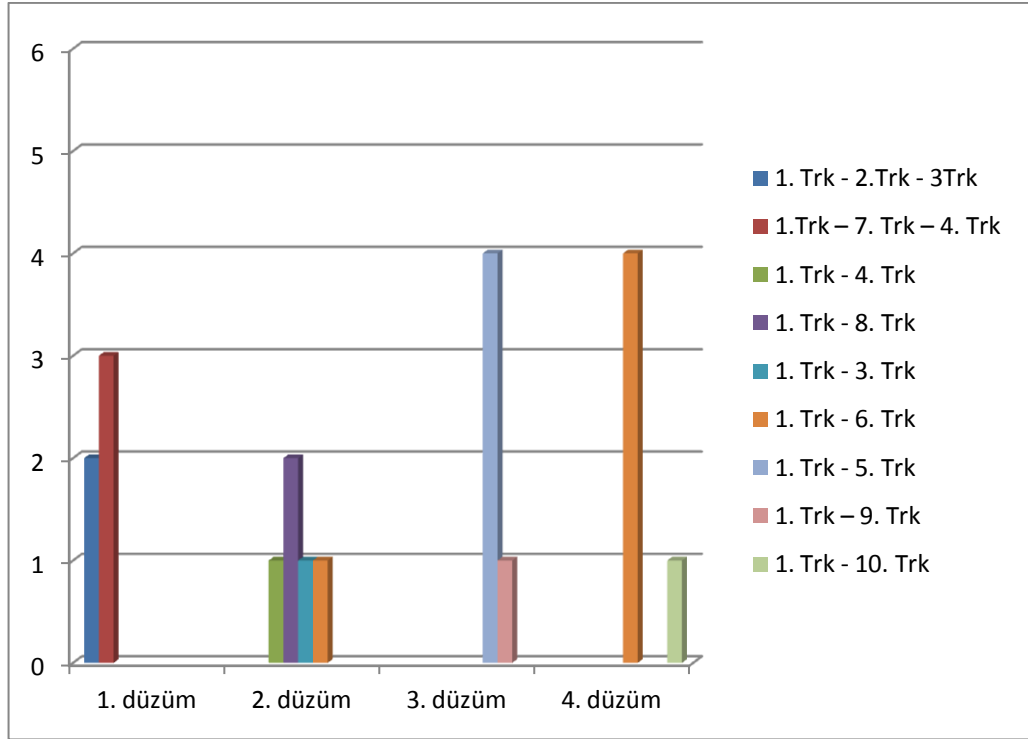

“Birinci tip ritim kalıbı – altıncı tip ritim kalıbı” sıralaması bir defa kullanılmıştır.

Üçüncü düzum: “Birinci tip ritim kalıbı – beşinci tip ritim kalıbı” sıralaması dört defa kullanılmıştır.

Şekil 3.18 Yeni Tavas Zeybeği Yöresel İcra Düzümsel Boyut Grafiği

Yukarıdaki tabloda, Yeni Tavas Zeybeğinin yöresel icrasındaki, düzumlerde oluşan ritmik kümelenmelerin kullanım sıklığı değerleri verilmiştir. Buna göre “birinci tip ritim kalıbı – yedinci tip ritim kalıbı – dördüncü tip ritim kalıbı” sıralaması üç kullanımla, ikinci düzumde “birinci tip ritim kalıbı – sekizinci tip ritim kalıbı” sıralanması iki kullanımla, üçüncü düzumde “birinci tip ritim kalıbı – beşinci tip ritim kalıbı” sıralaması dört kullanımla, dördüncü düzumde ise “birinci tip ritim kalıbı – altıncı tip ritim kalıbı” sıralaması dört kullanımla düzumlerde en çok kullanılan ritmik kümelenmeler olmuşlardır. Ayrıca “birinci tip ritim kalıbı – altıncı tip ritim kalıbı” sıralaması da, ikinci ve dördüncü düzumde ortak kullanılan kümelenme olmuştur.

Her düzumde en çok kullanılan ritmik kümelenmeleri birleştirdiğimizde oluşan ideal ölçü aşağıdaki gibidir.

3.3.2. Yeni Tavas Zeybeği (TRT İcrası)

Bu bölümde, Yeni Tavas Zeybeğinin TRT sanatçıları tarafından icra edilmiş ve arşivlenmiş ses kayıtları, tartımsal ve düzümsel açıdan incelenmiştir.

YENİ TAVAS
Trt İcrası

Notaya Alan: Mehmet Ali TÜRK

♩ = 70

Baglama

Bendir

Bgl

bnd

Bgl

bnd

Bgl

bnd

Bgl

bnd

Bgl

bnd

SON

Şekil 3.19 Yeni Tavas Zeybeği TRT İcrası

3.3.2.1. Tartımsal Boyut

Eserin bu icrasında, altı ölçüde toplam elli dört vuruş tespit edilmiştir. Her bir vuruşa denk gelen birbirinden farklı dört adet ritim kalıbı kullanılmıştır.

Üçüncü tip ritim kalıbı: Toplamda yirmi bir defa kullanılmıştır. Bunlardan altısı birinci düzumün son vuruşunda, altısı ikinci düzumün son vuruşunda, altısı üçüncü düzumün son vuruşunda, üçü de dördüncü düzumün son vuruşunda kullanılmıştır.

On birinci tip ritim kalıbı: Toplamda yirmi altı defa kullanılmıştır. Bunlardan altısı birinci düzumün ilk vuruşunda, altısı ikinci düzumün ilk vuruşunda ilk vuruşunda, altısı ikinci düzumün ikinci vuruşunda, altısı üçüncü düzumün ilk vuruşunda, ikisi de dördüncü düzumün ilk vuruşunda kullanılmıştır.

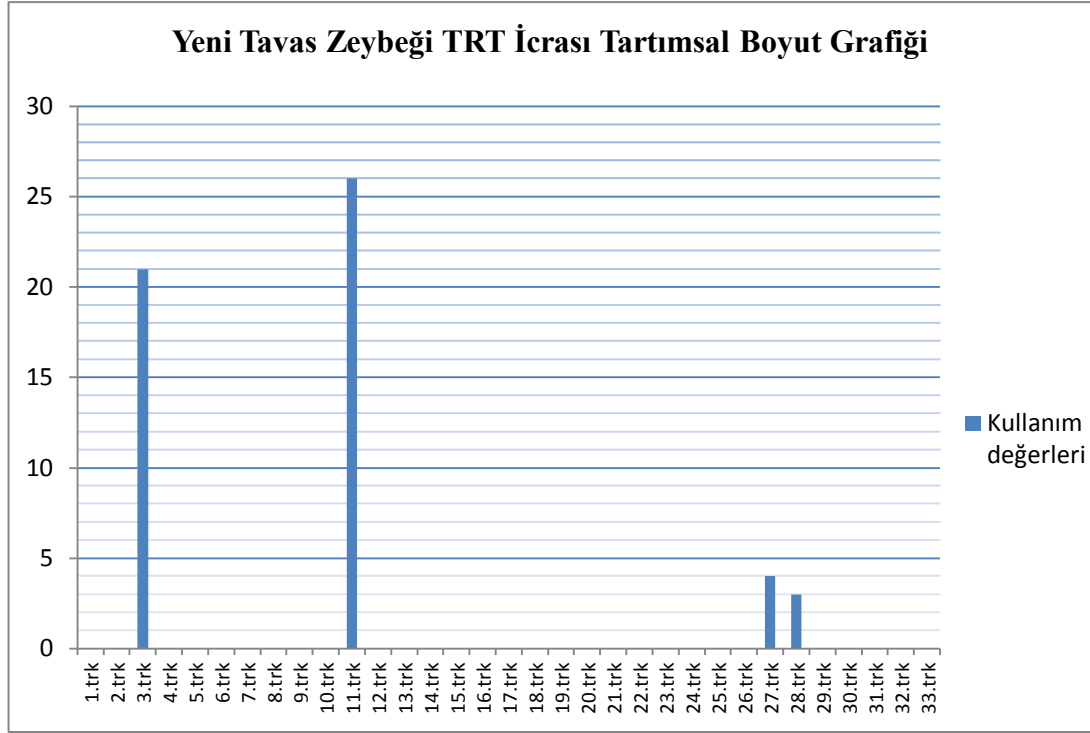

Yirmi yedinci tip ritim kalıbı: Toplamda dört defa kullanılmıştır. Bunların tamamı da dördüncü düzumün ilk vuruşunda kullanılmıştır.

Yirmi sekizinci tip ritim kalıbı: Toplamda üç defa kullanılmıştır. Bunların tamamı da dördüncü düzumün son vuruşunda kullanılmıştır.

Şekil 3.20 Yeni Tavas Zeybeği TRT İcrası Tartımsal Boyut Grafiği

Yukarıdaki tabloya göre on birinci tip ritim kalıbı yirmi altı defa kullanımla Yeni Tavas Zeybeğinin TRT icrasında en çok kullanılan ritim kalıbı olmuştur. Bunun yanı sıra 1, 2, 4-10, 12-26 ve 29-33 nolu ritim kalıpları eserin bu icrasında hiç kullanılmamıştır.

3.3.2.2. Düzümsel Boyut

Eser 9/4'lük ölçü yapısına sahip olup, yöresel icradan farklı olarak 2+3+2+2 düzüm sıralamasıyla icra edilmiştir.

Birinci düzüm: “On birinci tip ritim kalıbı – üçüncü tip ritim kalıbı” sıralaması altı defa kullanılmıştır. Ayrıca bu düzümde başka ritmik kümelenme kullanılmamıştır.

İkinci düzüm: “On birinci tip ritim kalıbı – on birinci tip ritim kalıbı – üçüncü tip ritim kalıbı” sıralaması altı defa kullanılmıştır. Ayrıca bu düzümde başka ritmik kümelenme kullanılmamıştır.

Üçüncü düzüm: “On birinci tip ritim kalıbı – üçüncü tip ritim kalıbı” sıralaması altı defa kullanılmıştır. Ayrıca bu düzümde başka ritmik kümelenme kullanılmamıştır.

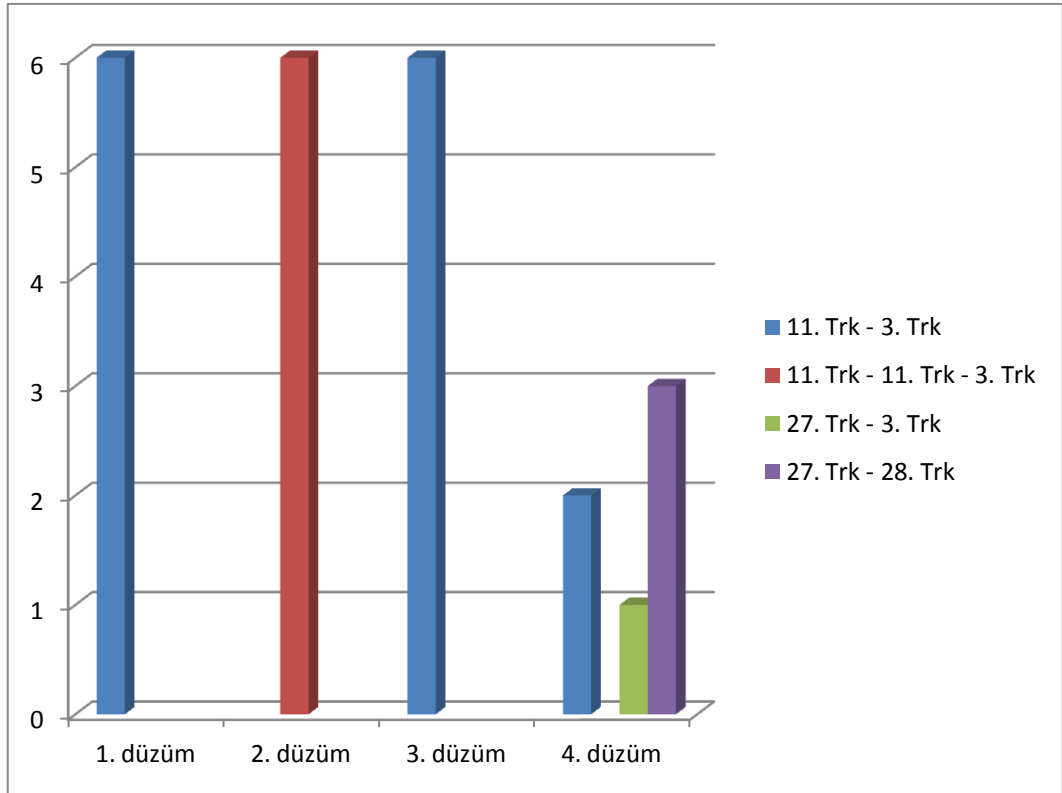
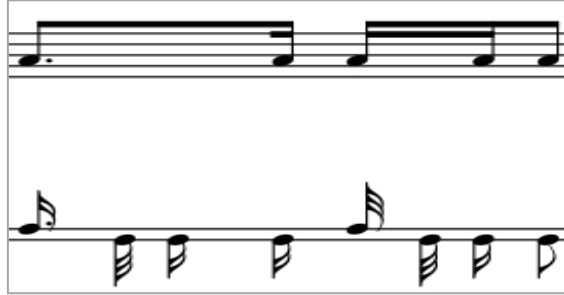
Dördüncü düzüm: “On birinci tip ritim kalıbı – üçüncü tip ritim kalıbı” sıralaması iki defa kullanılmıştır.

“Yirmi yedinci tip ritim kalıbı – üçüncü tip ritim kalıbı” sıralaması bir defa kullanılmıştır.

“Yirmi yedinci tip ritim kalıbı – yirmi sekizinci tip ritim kalıbı” sıralaması da üç defa kullanılmıştır.

Şekil 3.21 *Yeni Tavas Zeybeği TRT İcrası Düzümsel Boyut Grafiği*

Yukarıdaki tabloya göre birinci düzümde sadece “on birinci tip ritim kalıbı – üçüncü tip ritim kalıbı” sıralamasının, ikinci düzümde sadece “on birinci tip ritim kalıbı – on birinci tip ritim kalıbı – üçüncü tip ritim kalıbı” sıralamasının, üçüncü düzümde sadece “on birinci tip ritim kalıbı – üçüncü tip ritim kalıbı” sıralamasının kullanıldığı görülmektedir. Dördüncü düzümde de “yirmi yedinci tip ritim kalıbı – yirmi sekizinci tip ritim kalıbı” sıralamasının üç defa kullanımla en çok kullanılan ritmik kümelenme olduğu görülmektedir. Ayrıca “on birinci tip kalıbı – üçüncü tip ritim kalıbı”

sıralamasının da birinci, üçüncü ve dördüncü düzümde ortak kullanılan ritmik kümelenmeler olduğu görülmektedir.

Her düzümde en çok kullanılan ritmik kümelenmeleri birleştirdiğimizde oluşan ideal ölçü aşağıdaki gibidir.

3.3.3. Yeni Tavas Zeybeğinin Yöresel ve TRT İcralarının Karşılaştırılması

1. Eserin yöresel icrasında davul ve zurna enstrümanları, TRT icrasında ise bağlama, kaval, kabak kemane ve bendir enstrümanları kullanılmıştır.
2. Eserin yöresel icrasında birbirinden farklı on adet ritim kalıbı kullanılırken, TRT icrasında ise birbirinden farklı dört adet ritim kalıbı kullanılmıştır. Bu durumda yöresel icrasındaki ritim kalıbı çeşitliliği, TRT icrasındaki ritim kalıbı çeşitliliğinden fazladır.
3. Eserin TRT icrasında, birbirinden farklı dört çeşit düzüm sıralaması kullanılırken, yöresel icrasında ise birbirinden farklı dokuz çeşit düzüm sıralaması kullanılmıştır. Bu durumda, yöresel icradaki düzümsel sıralama çeşitliliği TRT icrasındakinden fazladır.
4. Eserin yöresel icrasında hiç kullanılmayan 11, 28 ve 28 numaralı ritim kalıpları TRT icrasında; TRT icrasında hiç kullanılmayan 1, 2, 4-10 numaralı ritim kalıpları da eserin yöresel icrasında kullanılmıştır.
5. Eserin yöresel icrası düzümsel sıralama olarak 3+2+2+2 sıralamasıyla icra edilirken, TRT icrası ise 2+3+2+2 düzüm sıralamasıyla icra edilmiştir. Ancak eserin ritmik icra yapısına bakacak olursak 3+2+2+2 düzüm sıralamasıyla icra edilmesi gerekmektedir.
6. Eserin yöresel icrasındaki düzümler, üçüncü düzüm sonlarında dokuzuncu tip ritim kalıbı kullanılmadığı takdirde, tamamı sekizlik notayla bitirilmiştir. Eserin TRT icrasındaki ise düzüm sonlarının tamamı sekizlik notayla bitirilmiştir. Bu

durum, bir durağanlık etkisi yaratarak, düzümlerin net bir şekilde ortaya çıkmasını sağlamaktadır.

7. Eserin yöresel icrasında, süsleme amaçlı olduğu düşünülen çarpmalar kullanılmıştır. Bu çarpmalar, her düzümlerin başında sistemli olarak kullanılmıştır. TRT icrasında ise çarpma kullanılmamıştır.
8. Eserin yöresel icrasında düzümlerde en çok kullanılan ritmik kümelenmelerin birleştirilmesiyle oluşturulan ideal ölçüsü aşağıdaki gibidir.

Yöresel icra ideal Ölçüsü

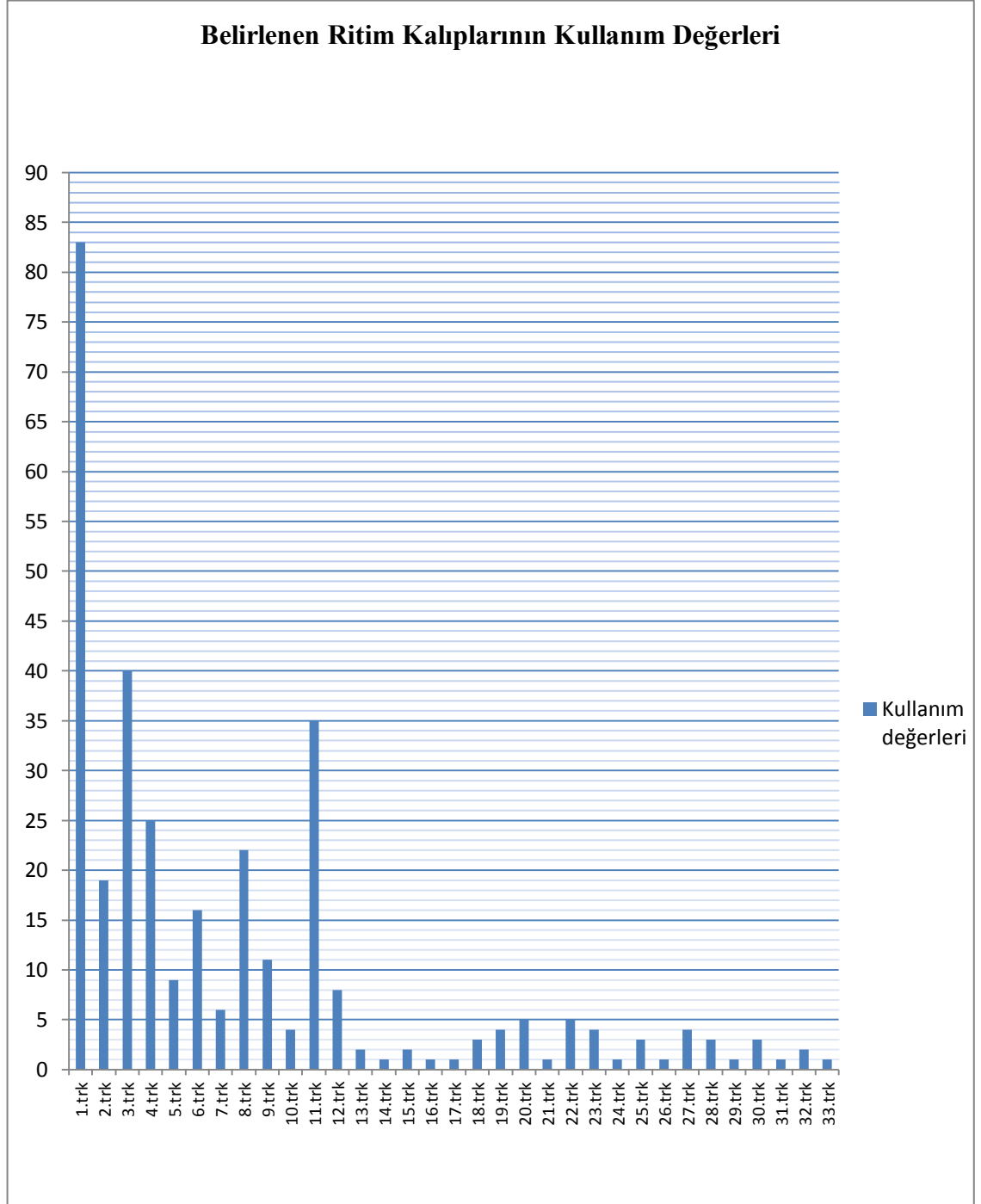

TRT icrası ideal ölçü

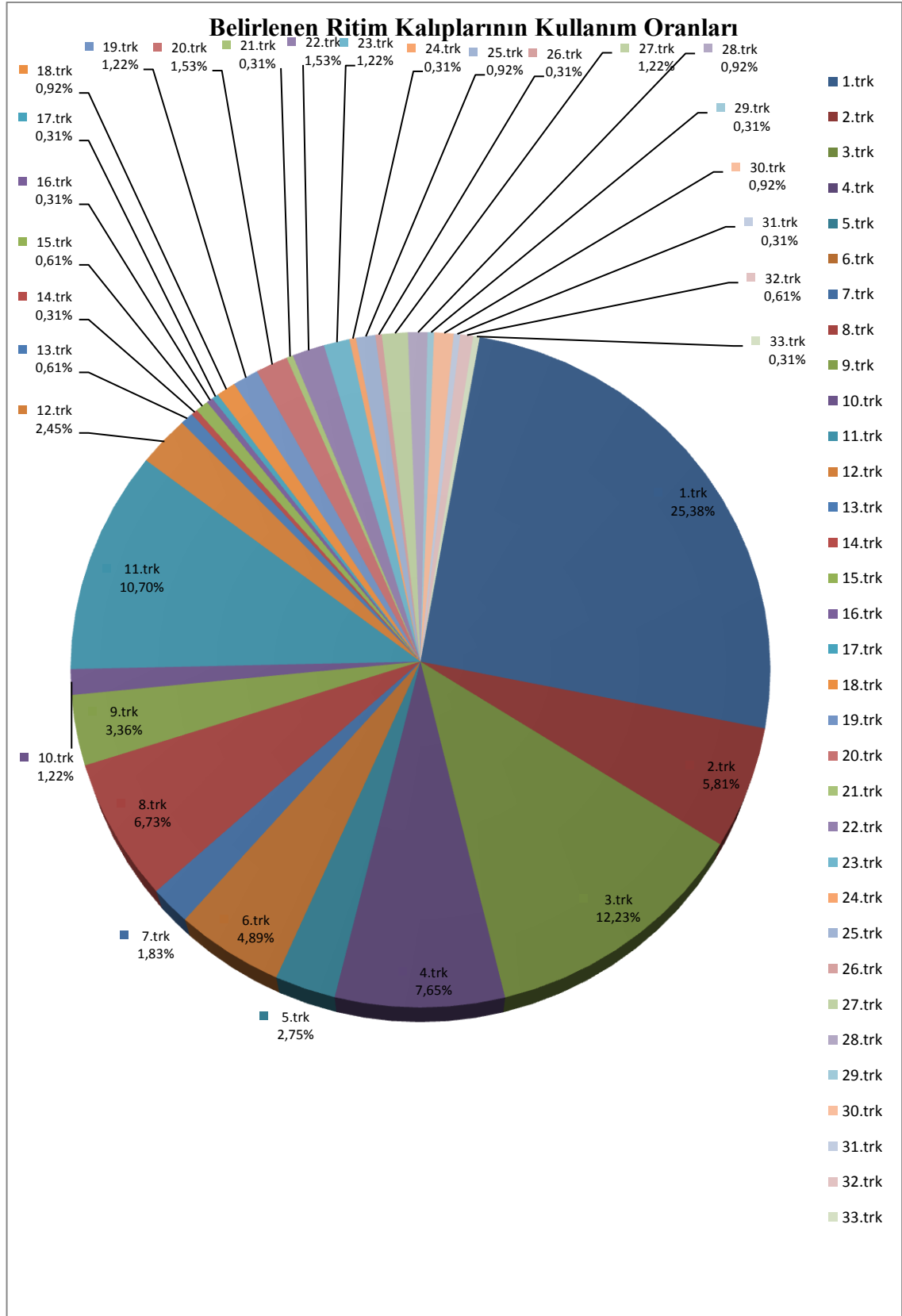

3.4. GENEL DEĞERLENDİRME

Eser icralarında kullanılan ritim kalıplarının toplam kullanım değerleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Şekil 3.22 Belirlenen Ritim Kalıplarının Kullanım Değerleri

Şekil 3.23 Belirlenen Ritim Kalıplarının Kullanım Oranları

Yukarıdaki her iki grafikte de görüldüğü gibi birinci tip ritim kalıbı seksen üç defa ve %25,38 kullanım oranıyla, en çok kullanım ritim kalıbı olmuştur. Ayrıca 2, 3, 4, 6, 8, 9 ve 11 numaralı ritim kalıpları on ve üzeri kullanımlarla sıkça kullanılan ritim kalıpları olmuştur. 10, 13-33 numaralı ritim kalıpları beş ve beşin altında kullanımlarla incelenen icralarda fazla tercih edilmeyen ritim kalıpları olmuşlardır.

Düzümlerde oluşan ritmik kümelenmelerin kullanım sıklıklarına göre belirlenen ideal ölçüler aşağıdaki gibidir.

- **Harmandalı Zeybeği Yöresel İcra İdeal Ölçüsü**

- **Kerimoğlu Zeybeği Yöresel İcra İdeal Ölçüsü**

- **Kerimoğlu Zeybeği TRT İcrası İdeal Ölçüsü-1**

- **Kerimoğlu Zeybeği TRT İcrası İdeal Ölçüsü-2**

- Yeni Tavas Zeybeği Yöresel İcra İdeal Ölçüsü

Yeni Tavas Zeybeği Yöresel İcra İdeal Ölçüsü. The score is written for Zırn (Zrn) and Davul (Dvl). The Zrn part is in 2/4 time, starting with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The Davul part is in 2/4 time, starting with a bass clef and a key signature of one sharp (F#). The Zrn part features a melodic line with eighth and sixteenth notes, while the Davul part provides a rhythmic accompaniment with eighth and sixteenth notes.

- Yeni Tavas Zeybeği TRT İcrası İdeal Ölçüsü

Yeni Tavas Zeybeği TRT İcrası İdeal Ölçüsü. The score is written for Bağlama (Bğl) and Bandura (bnd). The Bağlama part is in 5/8 time, starting with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The Bandura part is in 5/8 time, starting with a bass clef and a key signature of one sharp (F#). The Bağlama part features a melodic line with eighth and sixteenth notes, while the Bandura part provides a rhythmic accompaniment with eighth and sixteenth notes.

SONUÇ ve ÖNERİLER

“Aydın Yöresine Ait 9/4’lük Zeybeklerin Yöresel ve TRT Ritim Saz İcralarının Karşılaştırılması” adlı bu çalışma kapsamında elde edilen veriler ışığında, aşağıdaki sonuçlara ulaşmak mümkün olmuştur.

1. Aydın yöresine ait 9/4’lük zeybeklerin icralarındaki düzümsel sıralamaların ışığında; “Yeni Tavas Zeybeği”nin TRT icrası hariç tüm icralar, 3+2+2+2 düzum sıralamasıyla icra edildiği tespit edilmiştir. Bu sıralamaya göre GTSM usûllerinden 9/8’lik “*Oynak Usûlü*” nün 9/4’lük mertebesi ile uyumluluk gösterdiği tespit edilmiştir.
2. İncelenen icralara göre yöresel icracıların, 1-12 numaralı ritim kalıpları haricinde başka ritim kalıbı kullanmadıkları tespit edilmiştir. TRT icracıları ise, yöresel icracıların sık sık kullandığı 4, 5, 6, 7, 10 ve 12 numaralı ritim kalıplarını hiç kullanmamışlardır. Bu ritim kalıpları haricinde tüm ritim kalıpları TRT icracıları tarafından kullanılmıştır.
3. Belirlenen otuz üç adet ritim kalıbının tüm icralardaki kullanım sıklıklarına birinci tip ritim kalıbı 83 defa ve %25,38 kullanım oranıyla en çok kullanılan ritim kalıbı olmuştur. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11 ve 12 numaralı ritim kalıplarının, diğer ritim kalıplarına göre daha sık kullanıldıkları tespit edilmiştir.
4. Harmandalı Zeybeği ve Kerimoğlu Zeybeğinin TRT icralarında, yöresel icralardan farklı ritim kalıpları kullanılsa da, düzümsel sıralama olarak 3+2+2+2 sıralaması kullanılmıştır. Ancak, Yeni Tavas Zeybeğinin yöresel icrasında 3+2+2+2 düzum sıralaması kullanılırken, TRT icrasında 2+3+2+2 düzum sıralaması kullanılmıştır. Eserin icra yapısına bakılacak olursa, incelenen diğer zeybeklerde de olduğu gibi 3+2+2+2 düzum sıralaması ile icra edilmesinin daha doğru olacağı düşünülmektedir.
5. Yöresel icralarda ritim enstrümanı olarak davul kullanılırken, TRT icralarında davulun yanı sıra bendir de kullanılmıştır.

Öneriler

1. Türk Müziğinde, ezginin altına bir porte eklenerek, ritim sazlar için bir nota yazısı geliştirilmeli ve tüm TRT repertuarı bu nota yazısıyla tekrardan oluşturulmalıdır.

2. THM icralarında, aslına uygun olması adına yöresel müzisyenlerin icra teknikleri incelenmeli ve geleceğin sanatçılarını yetiştirecek olan başta üniversitelerin müzik bölümlerinde gerekli öğretilerin yapılması gerekmektedir.
3. Yapılacak olan öğretilerde oluşturulan ideal ölçülerden faydalanılabilir.
4. Türk müzik kültürünün önemli yapı taşlarından olan Türk Halk Oyunları müziklerinin kayıt altına alınarak korunması gerekmektedir.
5. Türk Halk Oyunları müziklerinin TRT ve diğer kurumlarca daha sık icra edilmesi gerekmektedir.
6. Türk Halk Müziği ritimlerinin yörelere göre tasnifi yapılmalıdır.
7. Türkiye'deki yöresel sanatçıların icraları kayıt altına alınmalı ve korunmalıdır.
8. Türk Halk Oyunları müziklerine yönelik buna benzer çalışmaların daha sıklıkla yapılması gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- Akdoğu, O. (2004). *Bir Başkaldırı Öyküsü- Zeybekler/ Tarihi, Ezgileri, Dansları*. İzmir: Sade Matbaacılık.
- Avcı, A. H. (2004), *Zeybeklik ve Zeybekler Tarihi*. İstanbul: E yayınları.
- Emnalar, A. (1998). *Tüm Yönleriyle Türk Halk Müziği ve Nazariyatı*. İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi.
- Hakalmaz, O. (2003). *Ege Bölgesi Ağır Zeybekleri*. İstanbul: Maviyağaç Yayıncılık.
- Karakaya, İ. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara : Anı Yayıncılık.
- Karolyi, O. (1999). *Müziğe Giriş*. İstanbul: Pan Yayıncılık.
- Oldaç, B. (2000). *Geleneksel Türk Müziğinde Var Olan Usûllere Göre Asma Davul Çalım Metodu*. İzmir: Ege Üniversitesi.
- Ögel, B. (2000). *Türk Kültür Tarihine Giriş*. Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Özkan, İ. H. (2006). *Türk Mûsikîsi Nazariyatı ve Usûlleri - Kudüm Velvelleri*. İstanbul: Ötüken Yayınları.
- Öztürk, O. M. (2006). *Zeybek Kültürü ve Müziği*. İstanbul: Pan Yayıncılık.
- Sağlambilen, O. (1999). *Türk Kültüründe ve Türk Musikîsinde "Tuvıl" Üzerine Bir İnceleme*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi.
- Türkay, M. K. (2010). *İzmir İli Cumaovası Yöresi Zeybeklerinin Ezgi ve Ritim Yapısı Bakımından İncelenmesi*. Sakarya: Sakarya Üniversitesi.

Web Kaynakları

Aydın Valiliği Resmi Sitesi. Erişim Tarihi: 04/02/2012

http://www.aydin.gov.tr/default_B0.aspx?content=1008

Karademir, A. (1991). *Halk Dansları*. Erişim Tarihi:03/02/2012 T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı web sitesi: <http://www.kultur.gov.tr/AR/belge/1-78005/eski2yeni.html>

Türk Dil Kurumu. Erişim Tarihi: 03/02/2012 Türk Dil Kurumu.

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&xarama=gts&guid=TDK.GTS.4f3556499974d9.18763138

Efeler Diyarı Aydın. Erişim Tarihi: 05/02/2012 <http://www.efe09.com/efe.htm>

Forumtr Web Sitesi. Erişim Tarihi: 03/02/2012. <http://www.frmtr.com/sanat-tarihi-arkeoloji/784550-aydin-ili-tarihcesi-forumtr-odev-timi.html>

TRT Resmi Web Sitesi. Erişim Tarihi: 05/02/2012.

www.trt.net.tr/Kurumsal/Tarihce.aspx

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı, Soyadı	Mehmet Ali TÜRK
Doğum Yeri ve Tarihi	Karacasu/AYDIN 1985
Eğitim Durumu	
Lisans Öğrenimi	Atatürk Üniversitesi K.K.E.F Müzik Eğitimi Anabilim dalı
Yüksek Lisans Öğrenimi	Atatürk Üniversitesi G.S.F. Müzik Bilimleri Bölümü
Bildiği Yabancı Diller	İngilizce
Bilimsel Faaliyetleri	1. Lisans öğrenimi boyunca birçok konserde enstrumanist, solist, korist 2. Halk Oyunları ve Halk Müziği yarışmalarında enstrumanist 3. Erzurum Musiki Derneği
İş Deneyimi	
Staj	-
Projeler	-
Çalıştığı Kurumlar	1. Pasinler Alvar İlköğretim Okulu 2. Palandöken 3 Temmuz Lisesi
İletişim	
E-Posta Adresi	turkmehmetali@hotmail.com
Tarih	23/03/2012